
НЕТЕХНИЧЕСКО РЕЗЮМЕ

на допълнен/ преработен доклад за оценка на въздействието
върху околната среда
на инвестиционно предложение

**„ДОБИВ И ПРЕРАБОТКА НА ИНЕРТНИ МАТЕРИАЛИ ОТ НАХОДИЩЕ
„ОРЕШАКА“**

в землището на с.Огняново, община Пазарджик, област Пазарджик

Възложител: „ЕКО – ХИДРО 90“ ООД

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящото Нетехническо резюме на *допълнен/преработен* Доклад за ОВОС на ИП **„Добив и преработка на инертни материали от находище „Орешака“** в землището на с.Огняново, община Пазарджик, област Пазарджик представлява неразделна част от ДОВОС.

Целта на ИП е добив и преработка на инертни материали от находище „Орешака“, разположено в землището на с.Огняново, община Пазарджик, област Пазарджик.

Находище „Орешака“ е проучено и резултатите от проучването са обобщени в Геоложки доклад, който е разгледаан от СЕК на МЕ и са утвърдени запасите и ресурсите. Поради загуба на правно действие на Решение по ОВОС от 2014г стартира нова процедура по ОВОС.

Възложителят има сключен Договор с МС за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства – строителни материали – пясъци и чакъли от находище „Орешака“. Договорът ще влезе в сила след приключване с положително решение на настоящата процедура по ОВОС.

Докладът за ОВОС е изготвен на основание Задание за ОВОС, препоръките на РИОСВ – Пазарджик, както и тези постъпили при консултациите със специализираните ведомства, като са използвани актуални данни за компонентите и факторите на околната среда и методи на оценка. *Допълнен и преработен ДОВОС е изготвен на основание становище на РИОСВ-Пазарджик. ДОВОС е оценен отрицателно, а ДОСВ е оценен положително. Настоящия допълнен/преработен ДОВОС е изготвен за отстраняване на направените забележки по него от РИОСВ – Пазарджик и ОД „Земеделие“ – Пазарджик.*

В доклада за ОВОС е направен анализ на състоянието на компонентите и факторите на ОС, в която следва да се реализира ИП и на възможните въздействия върху тях, в резултат на предвижданите технологии, процеси и дейности. Обхванати са всички фази на реализация на инвестиционното предложение – подготовка, експлоатация, закриване и рекултивация на находището. Разгледани са и алтернативни възможности за предотвратяване или намаляване на въздействието на обекта. Направени са препоръки и са предложени мерки за предотвратяване и намаляване на въздействието и решаване на евентуалните екологични проблеми при реализацията на ИП и неговото закриване, гарантиращи опазване здравето на хората, околната среда и устойчивото развитие на общината.

1.ХАРАКТЕРИСТИКА НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

1.1.Местоположение на инвестиционното предложение

Концесионна площ „Орешака“ е разположена в землището на с.Огняново, община Пазарджик, област Пазарджик. Намира се в северната тераса на р.Марица, между

асфалтовия път гр.Пазарджик-с.Огняново и северната дига на реката. Отстои на 580 м югоизточно от вливането на р.Луда Яна в р.Марица.

Концесионната площ е отдалечена от населените места в района на община Пазарджик, както следва: на около 600 м западно от с.Огняново, на около 400 м източно от с.Синитово, което е на другия бряг на реката и на около 1700 м югоизточно от с.Мирянци.

Достъпът до концесионната площ се осъществява от съществуващия общински път гр.Пазарджик – с.Огняново, съществуващ стопански път от него до дигата на р.Марица и ново отклонение от него до северната граница на концесионната площ.

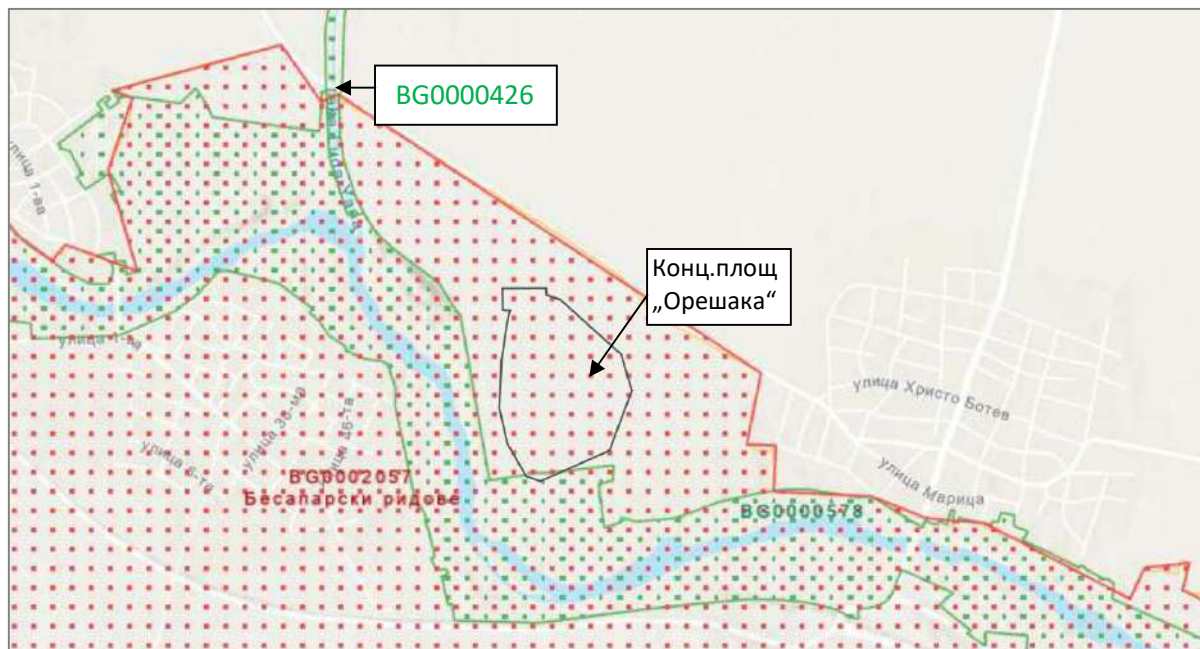
Местоположението на ИП е показано на приложената извадка от топографска карта в М 1:25000 (приложение 1).

Във връзка с Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 (фиг.1), концесионната площ и площта на находището, където ще бъде реализирано ИП попадат:

- изцяло в границите на защитена зона „Бесапарски ридове“ с код BG0002057 за опазване на дивите птици.

- частично в границите на защитена зона „Река Марица“ с код BG0000578 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, като се засягат само 17,513 дка от концесионната площ и 13,460 дка от площта на находището.

- на 600 м от защитена зона „Река Луда Яна“ с код BG0000426 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Фиг.1 Извадка от Интерактивна карта на 33 по НАТУРА 2000

Във връзка с това, е направена оценка на степента на въздействие на ИП върху трите защитени зони, представена като **част 5** – „Доклад за оценка степента на въздействие“ - *допълнен, към настоящия Доклад.*

1.2.Физически характеристики на инвестиционното предложение

Концесионната площ, в размер на 541,2 дка по концесионен договор обхваща площ на находището – 494,326 дка и площ за съпътстваща добива дейност – 46,784 дка, която включва площта на предпазните берми около котлована на кариерата.

Координатите на граничните точки от външния контур на находището и концесионната площ в различни координатни системи са посочени в ДОВОС. Изготвен е регистър на всички засегнати имоти, включени в концесионната площ. От него се вижда, че всички земи в района са земеделски и начина на трайно ползване на по-голямата част от тях е ниви.

Възложителят предвижда върху площите на ИП да бъдат обособени следните площадки и подобекти (приложение 2):

- площадка за обслужващи дейности, заета от временни преместваеми обекти
- площадки за депа: СМО № 1 – почва и СМО № 2 – песъчливи глин
- площадка за добивна дейност от находището - в границите на площадката за добивна дейност ще се обозначава ежегодно площта на работния участък за годината (средно~15.0 дка), в който ще се разполагат мобилна миячно-сортировъчна инсталация (МСИ), утайник към нея и местата за складиране на добитите маси и на готовите фракции от инертни материали. Местата за МСИ и за насипищата ще се променят в зависимост от площадката на годишния работен участък и фронта на добивните работи, така че да се сведат до минимум транспортните разходи.

След приключване на експлоатацията и извършване на рекултивационните работи (по отделен проект) се очаква следното разпределение на площите в обхвата на ИП:

- Възстановяване в първоначалния им вид на площите, които са били временно заети за обслужващи дейности (в северната част на концесионната площ)
- Използване по предназначение на предпазната ивица около котлована
- В образувания техногенен релеф (494,326 дка) ще се съчетават открити водни площи, хоризонтални площадки и полегати откоси. Откритата водна площ ще се формира като изкуствено езеро – елемент на влажна зона, предлагаща благоприятни условия за местообитание на характерни за района растителни и животински видове. Хоризонталната площ може да се възстанови като земеделска земя, а на наклонените участъци да се приложи противоерозионно затревяване и създаване на предпазни залесителни пояси.

1.3.Описание на основните характеристики на етапа на експлоатация

В резултат от изпълнените геолого-проучвателните дейности в находище „Орешака“ са изчислени и утвърдени от СЕК при МЕ запасите и ресурсите на полезното изкопаемо.

Разкривка, хил.м ³	Подземно богатство добивано по открит способ		
	Запаси, хил.м ³	Ресурси, хил.м ³	ОБЩО, хил.м ³

Блок 1 + Блок 2 = 1218,9	Блок 1 [122] – 3429,0	Блок 2 [332] – 1119,9	4548,9
--------------------------	-----------------------	-----------------------	--------

В находище „Орешака“, с площ 494,326 дка, са оконтурени два блока (Блок 1 и Блок 2) и са изчислени 1218,9 хил.м³ разкривка и 4548,9 хил.м³ подземно богатство. По степен на изученост и достоверност, запасите от Блок 1 са отнесени към категория „вероятни запаси“ [122], а тези от Блок 2 към „предварително установени ресурси“ [332]. Те ще бъдат усвоени след прекатегоризирането им в запаси [122].

Дълбочината на изкопите до котата на изземване 180 м е от 13,00 до 10,60 м. Дебелината на откривката е от 3,0 до 1,6 м, а дебелината на слоя полезно изкопаемо е от 11,0 до 7,80 м. Нивото на подземните води е от 1,6 до 3,6 м, при което полезното изкопаемо ще се изземва под вода, без водопонижение. Горещитираните дълбочини на изкопите, в т.ч. на откривката и полезното изкопаемо са онагледени на вертикални профили от I-I до V-V.

Установените запаси от 4548,9 хил.м³ са до разрешена кота на изземване +180 м. Изчислената средна дебелина на находището е 9,2 м, на откривката 2,45м. Средногодишно ще се добиват 120 хил.м³. Съгласно концесионния договор експлоатацията на находището ще продължи 35 години.

Съобразно избраната технология на работа в кариерата, широчината на работната зона е 40-50 м, височината на добивното стъпало съвпада с дебелината на подводния пясъчен пласт 8,0-10,0 м, който се изземва изцяло, без да се разчленява на отделни хоризонти. Разкривното стъпало е с променлива височина от 0,70 м до 2,50 м и е непосредствено слято по вертикала с пясъчното.

В построения на тази база проектен контур на кариерата в края на концесията са включени следните обеми минна маса:

- Полезно изкопаемо - 3 386 000 м³;
- Стерилна разкривка - 807 210 м³;
- Почвени материали - 160 800 м³.

Средният коефициент на разкривка за срока на концесията възлиза на 0,286 м³/м³, а очакваните средни загуби са определени на 5 %.

За експлоатацията на находището, Възложителят възнамерява да използва като основна добивна машина еднокофов багер-драглайн на гъсеничен ход. Той ще изземва пясъчния пласт по цялата му дебелина (на едно добивно стъпало), на дълги заходки чрез работа на преден забой. Изкопаната от подводния забой пясъчна маса ще се разтоварва от драглайна на дълги купове, успоредно на борда на изработката, където се извършва оцеждането на материала. След това, от формирания куп, материала се товари с помощта на челен товарач с обем на кофата 2,5 м³ в 15-тонни автосамосвали, които го доставят до МСИ.

Разкривката ще се изгребва с хидравличен багер-обратна лопата и ще се товари в автосамосвали, които я транспортират съответно до временно депо за почвени материали или до съответното насипище за разкривка.

За изпълнението на някои спомагателни дейности и процеси в кариерата (подравняване на площадки, зачитване на разкривка, поддържане на пътища и канавки, събиране на разсипани материали и т.н.) ще се използва освен челен товарач и един булдозер.

За депониране на материалите от разкривката на кариерата, през срока на концесията се предвижда изграждането на две насипища: външно и вътрешно.

Почвено-хумусния слой от разкривката ще се съхранява във външно временно депо за почвени материали и ще се използва за последваща рекултивация на нарушените терени. Тъй като не всички изкопан обем почвени материали ще бъдат употребени при рекултивацията на кариерата, през срока на експлоатацията част от тях ще се използват за рекултивация на други обекти или подобряване на почвеното плодородие на слабопродуктивни земи в района.

Добитите от находище „Орешака“ пясъци и чакъли ще се преработват в мобилна миячно-сортировъчна инсталация (МСИ), разположена в границите на концесионната площ. Нейното местоположение ще се мени през срока на концесията така, че да се сведат до минимум транспортните разстояния.

Предвидено е в процеса на работа да се добива стандартен промит пясък.

Възприетата технология предвижда пълен оборотен цикъл на технологичната вода, която се използва за промиване на материала. Водата се взема от кариерния котлован, в близост до който е разположена МСИ, и с помпена станция се подава към инсталацията. Производствените отпадъчни води от промивната инсталация се подават към специално оформен двусекционен утаителен басейн в отработеното пространство.

През време на експлоатацията на находище „Орешака“, освен пътя за движение на самосвалите с добитата баластра до мобилната МСИ, ще се поддържат и вътрешнокариерни пътища от разкривното стъпало до съответните депа за разкривка. За оросяване на вътрешните пътища през летните месеци ще се използва водоноска, която ще се зарежда от формираното след добива изкуствено езеро.

Багерите, булдозера и челния товарач ще се зареждат със специална цистерна за гориво, а самосвалите - на най-близките бензиностанции.

Техническите прегледи и дребните ремонти на машините ще се извършват на място в кариерата със силите на наличния персонал и специалисти на фирмите подизпълнители. За по-големи и по-сложни ремонти ще се използват специализирани сервиси.

Работещите ще се подслоняват при нужда във фургоните, разположени на обслужващата площадка. На нея ще има и будка за пазачите, столова, фургон-баня, както и малък склад за консумативи и химическа тоалетна.

Не се предвижда питейно-битово водоснабдяване и електрифициране на кариерата. За питейни нужди ще се доставя бутилирана вода, а за хигиенни нужди

ще се ползва доставяна с цистерни вода от водопроводната мрежа на „ВКУ“ ООД – Пазарджик.

Общо необходимия персонал за изпълнение на производствената програма възлиза на 12 човека.

Напускане на концесионната площ обхваща последните 2 години от срока на концесията. През него успоредно с постепенното затихване на добивните работи, ще се извършва окончателна рекултивация на нарушените терени, демонтаж на ненужните съоръжения и подготовка за напускане на концесията.

След приключване на експлоатацията на обекта на ИП, ще се извърши техническа и биологична рекултивация на нарушените терени по отделен проект, изготвен едновременно с генералния проект.

След изпълнението на проекта за рекултивация площите от обхвата на обслужващата площадка и на пътното отклонение могат да бъдат върнати към земеделския фонд. Зарибяване на водния басейн в котлована и облагородяване на околността му би допринесла за превръщането му в зона, особено значима за орнитофауната в района.

1.4.Оценка по вид и количество на очакваните остатъчни вещества и емисии и количества и видове на отпадъците, получени по време на етапа на подготовка и на експлоатация.

1.4.1.Очаквани емисии

➤ Емисии на вредни вещества в атмосферния въздух

В условията на подготовка на площадката за добив, замърсяването на въздуха се предполага да бъде локално. Ще има въздействия от: изгорели газове от двигатели с вътрешно горене на строителните машини и МПС, и прахови емисии.

При експлоатацията на кариерата качеството на въздуха ще се повлияе минимално в резултат на добивните работи и движението на машините. Ще има въздействия от: прахови емисии и изгорели газове от двигатели с вътрешно горене на строителните машини и МПС.

Изчисляването и анализа на емисиите получени в резултат на добивната и транспортна дейност на кариерата подробно е описано в т.4.1 от ДОВОС.

➤ Емисии на вредни вещества в повърхностните и подземни води

Предвидените дейности не са свързани с формиране на производствени отпадъчни води. ИП не е свързано с отвеждане на замърсители в повърхностните и подземни води.

По време на експлоатацията на кариерата използваната вода в производствения процес е обратна от двукамерен утайтел.

Въздействието върху водите подробно е разгледано в т.4.2. на ДОВОС.

➤ Емисии на вредни вещества в почвите

При подготовката на кариерата се предвижда предварителното изземване на хумуса от засегнатите места, на които ще се монтират фургони и др.съоръжения и неговото съхраняване на депо.

При експлоатацията на находището, хумуса и почвената покривка ще се премахват поетапно с напредване на работата, съобразно годишните работни проекти и ще се съхраняват за последваща рекултивация.

Почвите на площадката за обслужващи дейности ще бъдат уплътнени. Възможно замърсяване на почвите само при евентуални аварийни ситуации (изтичане на ГСМ, разпиляване на битови отпадъци и пр.). За тези ситуации ще бъдат изготвени мерки за бърза реакция и отстраняването им.

При спазване правилата на работа на обекта не се очаква вредно въздействие върху почвите, което е описано подробно в т.4.4. от ДОВОС.

➤ **Емисии на вредни излъчвания – шум, вибрации, лъчения**

По време на подготовката шум ще се формира от строителната механизация и транспортните средства. Това ще е само през светлите часове на деня и в района на обекта.

Шумовото натоварване в района на находище „Орешака“ по време на експлоатацията ще се формира от:

- производствен шум при работа на механизацията на кариерата (багери, булдозер, челен товарач и МСИ)
- фоновия шум на движещите се автомобили, превозващи добития материал до МСИ и готовата продукция

При нормална експлоатация на механизацията, нивото на звуковото налягане няма да превишава санитарната норма, която за територията на производствената площадка е 70dB/A/. Очакваните завишения ще имат епизодичен характер. Очакват се стойности на шумовото ниво на работната площадка на МСИ, където няма да се извършва трошене да бъде в границите на санитарната норма от 70 dB/A/.

С отдалечаване от района на площадката звуковото натоварване на околната среда намалява. Не се очаква наднормено шумово натоварване на жизнената среда на най-близките населени места – с.Синитево и с.Огняново.

Подробно описание на вредните физични фактори е направено в т.4.10 на ДОВОС.

1.4.2.Образуване на отпадъци

При експлоатацията на находището се формират основно минни отпадъци и отпадъци от съпътстващите дейности на площадката.

- **Минните отпадъци** се получават от разкривката и от добива на пясъци и чакъли:
- Хумусни почвени материали, които ще се съхраняват на временно депо за почви – СМО № 1 почви

- Глини и глинесто-песъчливи материали, представляващи стерилна разкривка ще се съхраняват на външно насипище, което е оразмерено да побере обема от първите три години на добива. След този период материалите ще се складират във вътрешното насипище за разкривка, т.е. в отработените площи
- Технологичен отпадък от първичната преработка на добитите материали (в мобилната МСИ), представляващи утайки от финни отмиваемы частици с едрина от 0,00 до 0,3 мм. Те ще се депонират в отработеното пространство на кариерата.

В края на концесионния период външното насипище ще бъде закрито, като материалите от него се използват за рекултивация на нарушените терени.

➤ **Отпадъци от съпътстващите дейности** при добива на инертни материали могат да се образуват от аварийни ремонти на техниката на обекта. За целта е предвидена работилница, в която ще има условия за извършване на тези ремонти и съхранение на генерираните отпадъци (предимно метални) съгласно изискванията на ЗУО, до предаването им за оползотворяване на лицензирани фирми.

При възникване на аварийни изтичания на горива и смазочни материали при работа на машините се предвижда тези отпадъци да се събират и съхраняват в специални затворени съдове (варели), които ще се предават за обзвръждане на специализирани фирми. На площадката ще има осигурени абсорбенти (пясък, попиващи материали и др.), чрез които ще става почистване на замърсените повърхности. За събиране на замърсените абсорбенти ще има осигурен затварящ се метален съд и периодично ще се предават на лицензирана фирма за обезвръждане. Замърсените почви също се събират разделно и се предават на лицензирана фирма.

При експлоатацията на находището ще се генерират незначително количество битови отпадъци от персонала. Те ще се събират в контейнер, предоставен и обслужван от местното комунално дружество, чрез сключване на договор.

Подробно описание по видове, количества и третиране на отпадъците е дадено в т.4.8 от ДОВОС.

2. ОПИСАНИЕ НА РАЗУМНИ АЛТЕРНАТИВИ, ПРОУЧЕНИ ОТ ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ

Разгледани са следните възможни алтернативи:

2.1. По местоположение:

Инвестиционното предложение предвижда добив на строителни материали – пясъци и чакъли от находище „Орешака“ в землището на с.Огняново, община Пазарджик. Местоположението е определено в резултат на геолого проучвателни дейности, като разглежданата площ е 494,3 дка. В резултат на проучването са изчислени и утвърдени от СЕК на МЕ запаси и ресурси от пясъци и чакъли.

В обхвата на ИП, част от поземлените имоти са собственост на Възложителя и по този начин не е обсъждана друга алтернатива за местоположение.

Имотите собственост на Възложителя „ЕКО-ХИДРО-90“ ООД попадащи в границите на концесионната площ са с обща площ 74,484 дка, от които 32.937 дка попадат в концесионната площ на находище „Орешака“.

2.2. По технология на добива на инертни материали:

Основна особеност на находище „Орешака“ е, че естественото състояние на пясъците и чакълите под определено ниво са напълно оводнени. Добрата минна практика в подобни случаи изисква, с цел да се избегне осушаването на околните територии, добивните работи да се осъществяват под вода, без да се извършва водопонижение.

За експлоатацията на находището Възложителят възнамерява да използва като основна добивна машина еднокофов багер-драглайн. Той ще изземва пясъчния пласт по цялата му дебелина (на едно добивно стъпало), на дълги заходки чрез работа на преден забой.

Избраната алтернатива предполага значително по-нисък екологичен риск и по-малки вредни последици за компонентите на околната среда – въздух, води, почви, в случаи на непредвидени инциденти. Това е важно и с цел опазване на защитените зони, в които попада находището – BG0002057 „Бесепарски ридове“ и BG0000578 „Река Марица“.

2.3. По технология за преработка на добитите инертни материали

При преработката на добити инертни материали се прилага класическа технология, която включва процесите на разтрошаване, пресяване и промиване на инертните материали, или само процесите на пресяване и промиване, без тези на разтрошаване, в зависимост от естеството и зърнометричния състав на полезното изкопаемо.

Технологията за преработка на добитите инертни материали от находище „Орешака“ ще се осъществява, посредством миячно-сортировъчна инсталация, а не чрез трошачно-миячно-сортировъчна такава.

С инвестиционното предложение се предлага използване на съвременна *мобилна* МСИ, която има редица предимства пред стационарните инсталации, включително и в екологично отношение.

2.4. По разработване на площите в находището

Възложителят е предложил настоящия вариант на ИП, съгласно изготвения и одобрен Геоложки доклад, който разглеждаме като **Алтернатива 1**, без да е възложил разработването на експлоатационните проекти и проекта за рекултивация на бъдещата кариера.

При **Алтернатива 1** се предвижда цялостна разработка на площта с определени запаси в категория [122], а в следствие и на част от определените ресурси [332], т.е. на цялото находище в размер на 494,326 дка.

Въз основа на проведените консултации и проучвания в границите на находището, експертите по ОВОС предлагат и разглеждат нова **Алтернатива 2**.

При **Алтернатива 2** се предлага да бъдат изключени от добив в находището следните площи: **на отводнителния канал и обслужващия го път; площите, южно от отводнителния канал и площите в източната част на находището, възлизащи общо на 120,620 дка. Така оставащата площ за добив възлиза на 373,706 дка.**

Предложените за изключване от добив площи са онагледени на *приложение 3*.

На проведена среща, екипите по ОВОС и ОСВ представиха на Възложителя в детайли несъстоятелността от екологична гледна точка на предложения от него вариант на инвестиционно предложение (Алтернатива 1). Той възприе, че следва да се възложи изготвянето на цялостния работен проект, годишните работни проекти и проекта за рекултивация на кариерата по **Алтернатива 2**.

Предимствата на **Алтернатива 2**, пред **Алтернатива 1**, са разгледани и оценени в ДОВОС и ДОСВ, като са направени съответните препоръки и са набелязани мерки за тяхната реализация.

Реализацията на Алтернатива 2 не води до промяна на параметрите на концесионната площ, площта на находището и утвърдените запаси и ресурси, съгласно сключения концесионен договор, *тъй като находището вече е регистрирано в Националния регистър на находищата към МЕ и е публикувано в Националния концесионен регистър към МЕ.*

При издаване на положително решение по ОВОС по Алтернатива 2, следва да се изготви цялостен работен проект, обхващащ само площите по Алтернатива 2, а останалите площи от находището да се изключат от добив.

2.5. „Нулева“ алтернатива

„Нулевата“ алтернатива означава ИП да не се реализира, находището от инертни материали ще остане неизползвано.

При реализиране на „нулевата“ алтернатива съществуващото състояние на територията се запазва, но не се подобрява. Това би предотвратило въздействието върху земните недра и запасите от природния ресурс „инертни материали“. Към настоящия момент в страната, нуждата от инертни материали за изграждане на големи инфраструктурни обекти е голяма и не е оправдано да не се използват съществуващите дадености и запаси от необходимите ресурси.

Не препоръчваме реализирането на „нулева“ алтернатива.

3. ОПИСАНИЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ АСПЕКТИ ОТ ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (БАЗОВ СЦЕНАРИЙ) И ВЕРОЯТНАТА ИМ ЕВОЛЮЦИЯ, АКО ИП НЕ БЪДЕ ОСЪЩЕСТВЕНО

3.1. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

Територията на землището на с. Огняново, в което се намира площта на бъдещата кариера, попада в преходно-континенталната климатична област на страната. Характерни за областта са сравнително топлата зима и горещото, и сухо лято.

За КАВ на територията на с. Огняново и с. Синитово, попадащи в община Пазарджик, съгласно актуализираната Програма за управление качеството на атмосферния въздух на община Пазарджик, е отчетно, че промишлената дейност в региона не води до сериозно замърсяване на атмосферния въздух и единственият показател, който следва да се отчита със завишено внимание е ФПЧ₁₀.

С висока степен на истинност може да се заяви, че района е с високо качество на атмосферния въздух.

При въвеждане в експлоатация на находище Орешака са възможни локални, ниски по интензитет и недълготрайни отрицателни влияния върху КАВ.

Климатичните условия на с.Огняново и с.Синитово са характеризирани като благоприятни, относно възможността за бърза очистка на въздуха от временни, локални и кратки замърсявания, които ще са основно от изгорели газове на ползвани специализирани машини и камиони, и вдигнат прах от откриване на участък, товаренето и разтоварването на откривка, както и движението на транспортните средства до напускане на територията на находището (кариера) с готова продукция.

Благоприятните метеорологични условия са свързани най-вече с:

- относително постоянната средномесечна скорост на вятъра, като следва да се отчете, че средно месечно около 20% е тихо време, което означава, че има добри условия за проветримост;
- съгласно розата на ветровете, посоката на вятъра е насочена главно от северозападна (към югоизточна) и североизточна (към югозападна) посока на площадката (находище Орешака), като с. Огняново се намира в източна посока, а с. Синитово в западна посока от находището, т.е. **емисиите замърсявания няма да са насочени към двете най-близки села.**

Благоприятните метеорологични условия са както през студеното полугодие, така и в топлите месеци, което обуславя добрата очистка на атмосферния въздух от локални, кратковременни и неинтензивни, но с цикличен характер замърсявания (изгорели газове и прах).

Разглежданото инвестиционно предложение със своята дейност няма да допринесе за увеличаване на парниковите газове изхвърляни в атмосферния въздух, както и увеличаване на регионалния фон с фини прахови частици, като доказателствения анализ за това е разработен в т.4.1.

3.2. ВОДИ

3.2.1.Повърхностни води

Находище „Орешака“ е разположено в незаливната тераса до левия бряг на р.Марица. На около 600 м северозападно от находището се намира мястото на вливане на р.Луда Яна в р.Марица.

Съгласно ПУРБ на Басейнова дирекция Източнобеломорски район – Пловдив и актуализацията му, разглежданата площ попада в басейна на р.Марица. Почти изцяло в границите на повърхностно водно тяло BG3MA700R149 „Река Луда Яна от вливането на Стрелченска Луда Яна до устие“ и съвсем малко в повърхностно водно тяло BG3MA700R143 „Река Марица от р.Тополница до вливане на р.Въча и ГОК-9 и ГОК II“.

Съгласно ПУРБ 2016-2021 двете водни тела спадат към силнодефицираните водни тела (СМВТ), т.е те са водни обекти силно изменени спрямо естественото им състояние в резултат на човешка дейност.

За разглежданите водни тела в действащия ПУРБ се поставят съответните цели и мерки за постигането им.

Съгласно ПУРН на ИБР находище „Орешака“ попада в района със значителен потенциален риск от наводнения - BG3_APSEMA_101 „Река Марица – от с.Момина клисура до гр.Стамболийски“, който е речен тип.

При огледа на място беше констатирано, че коритото на р.Марица в участъка на ИП е коригирано и са изградени предпазни диги по двата му бряга. ИП не предвижда ползване на дигата за каквито и да е дейности. Дигата и корекцията на р.Марица ще се опазват съгласно изискванията на Закона за водите.

При извършване на предвидените дейности в ИП не се засягат повърхностни водни обекти. При добива няма да има водовземане от повърхностни водни обекти, както и няма да има заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти. За промиването на материала в МСИ първоначално ще се ползва вода от котлована, а в последствие водооборотна от утаителя. Възприетата технология предвижда пълен оборотен цикъл на технологичната вода, която се използва за промиване на материала. Производствените отпадъчни води от промивната инсталация се подават към специално оформен утаителен басейн в отработеното пространство.

По време на експлоатацията на кариерата ще бъде използвано незначително количество вода за питейни и битови нужди, която ще се доставя от ВиК мрежата.

Технологична вода ще се използва за оросяване на работните площадки и пътищата в находището, през сухите периоди против запрашаване. Тя ще се ползва от образувания котлован.

За отпадъчните фекални води ще се използва химическа тоалетна, а за битовите безоточна изгребна яма, които ще се обслужват от специализирана фирма, с която ще бъде сключен договор.

3.2.2.Подземни води

Видно от геоложкия доклад, запасите и ресурсите на полезното изкопаемо в находище „Орешака“ са изчислени до кота дъно 180,00 m. Това показва, че находището изцяло е в горната част на подземно водно тяло (ПВТ) с наименование и код „Порови води в Кватернер –Горнотракийска низина – BG3G000000Q013“.

Подхранването на кватернерния водоносен хоризонт в района се извършва главно от р.Марица при високи водни стоежи и нейните притоци – р.Луда Яна и др, инфилтрацията на атмосферни валежи, а също така и от води, постъпващи от по-дълбоко залягащия неогенски водоносен комплекс.

Дренирането на хоризонта се осъществява основно от р. Марица, която е главна дренажна артерия в региона и от многото експлоатационни сондажи, прокарани в кватернерния водоносен хоризонт.

В геоложкия доклад относно хидрогеоложките условия е направено заключението, че *„подземното богатство ще се добива в условия на водно ниво“*.

Направено е хидрогеоложко проучване на площите на ИП с цел изясняване геоложкия строеж на терена в дълбочина, уточняване на статичното водно ниво, качеството и количеството на подземните води и влиянието върху тях във връзка с изпълнение на ИП за разработване на находище за добив на пясъци и чакъли.

При извършеното хидрогеоложко проучване през 2021 г е установено, че „в района на ИП съществуват сравнително малък брой водоземни съоръжения /с Разрешителни/ за промишлено водоснабдяване /вкл. за напояване/, водоприемната част на които е заложена в отложенията на кватернерния водоносен хоризонт“.

При нереализация на ИП в състоянието на водите не се очаква промяна.

3.3.ГЕОЛОЖКА СРЕДА

Подземното богатство в находище „Орешака“ са пясъци и чакъли, годни за производство на добавъчни материали за бетон.

По условия на образуване, пясъците и чакълите са алувиални отложения, от първа заливна тераса на река Марица. Натрупването на подземното богатство се определя като пластово и по степен на издържаност на продуктивния пласт – добре издържан, характеризиращ се със сравнително равномерно разпределение на ценния материал и постоянна дебелина на пласта. Продуктивният пласт (пясъците) отчетливо се разграничава от отгорележащата покривка от песъчлива глина и почвен слой.

Находището е с площ от 494,3 дка и средна дебелина от 9.2 м, по течението на река Марица то е дълго около 900 м, напречно на нея – широко - от 300 м на северозапад до 500 м на югоизток и около 700 м по средата.

На площ от 494.3 хил.м² са оконтурени и изчислени 1 218.9 хил.м³ откритката и 4 548.5 хил.м³ запаси и ресурси от подземно богатство, което може да бъде добивано по открит способ.

Блокировката на запасите от находище “Орешака” е направена в два блока – Блок 1 и Блок 2, обхващащи цялата площ на находището от 494,3 дка, разглеждани като **Алтернатива 1**. По степен на изученост и достоверност, запасите от Блок 1 са

отнесени към категория „вероятни запаси“ (122), а запасите от Блок 2 към категория „ресурси“ (332) (виж. ТСП –приложение 4).

При **Алтернатива 2** след изключването от добив на площи (120,620 дка), площта от находището, която подлежи на добив се редуцира на 373,706 дка.

Експертите по ОВОС предлагат ИП да се реализира по **Алтернатива 2**. Поради това при изготвянето на цялостния работен проект, трябва да се преизчислят запасите и ресурсите, които подлежат на добив.

При нереализиране на ИП в статуквото няма промяна по отношение на геоложката среда и полезното изкопаемо в разглежданата концесионна площ на находище на баластра „Орешака“.

3.4.ЗЕМИ И ПОЧВИ

Находище „Орешака“ е разположено в Пазарджишко-Пловдивското поле, изградена от съвременни наслаги, заета от наносни почви. Те се намират в начална фаза на почвообразуване, имат само хумусен хоризонт в различна фаза на развитие, под който лежат наносни пластове от речен пясък и чакъли с различна дебелина и подреждане.

Съгласно направените геоложки проучвания покривката на разглежданата площ от пясъчлива глина и почвен слой е с дебелина: минимум 1,7 м, максимум 3,0 м, или следно за находището – 2,4 м.

Направения хидрогеоложки доклад установява, че на цялата площ почвения слой е с мощност до 0,60 м.

Площите на концесия „Орешака“ обхващат и засягат множество поземлени имоти, които са различни по вид собственост и по НТП. Земеползването в обхвата и в близост до ИП е предназначено за земеделски цели и в действителност е такова – площите са заети от ниви, стопански пътища и напоителни канали.

Представен е регистър на всички засегнати имоти от контура на концесионна площ „Орешака“. Изготвена е комбинирана скица с нанесена граница на концесионната площ и външния контур на находището върху извадка от кадастралната карта на землището на с.Огняново, на която са отразени всички имоти засегнати от тях. Вижда се, че концесионната площ (541,3 дка) засяга 117 броя имоти от землището на с.Огняново, общ.Пазарджик, от тях 21 имота са канали и пътища общинска собственост, с обща площ 56,733 дка и 8 броя имоти са собственост на Възложителя, с обща площ 32,937 дка.

Установява се, че най-голям е дялът на земите от VIII категория (52,4%), следвани от земите V категория (37,4%). В момента всички земи се ползват по предназначение за земеделски нужди.

Съгласно разглежданото ИП площта на находището в границите на концесионната площ възлиза на **494,3 дка (Алтернатива 1)**. Върху тези площи ще се извършва добив на инертни материали.

Предложена е **Алтернатива 2**, при която се предвижда изключване от добив на 120,620 дка от находището и съгласно нея площта на находището, която подлежи на добив възлиза на **373,706 дка**.

Предлаганата **Алтернатива 2** ще запази около 26 дка земеделски земи от V категория и около 65 дка земи VIII категория, което е благоприятно във връзка със опазване на поземления фонд.

Съседните на разглежданите площи земи, също са земеделски и се ползват за тази цел. При огледа на място върху терена на концесия „Орешака“ не са констатирани нарушени, ерозирани, видимо замърсени или увредени земи и почви.

При нереализиране на ИП състоянието на почвите ще остане непроменено, но пазара ще се лиши от определени количества инертни материали, използвани в строителството.

3.5.РАСТИТЕЛЕН И ЖИВОТИНСКИ СВЯТ. ЗАЩИТЕНИ ПРИРОДНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ

Поради усвояването на големи площи от подрайона за селскостопански нужди, естествено разпространените растителност, флора и фауна в него са силно ограничени. По-голямо видово разнообразие се е съхранило в предпланинските възвишения, равнинните горички, във и край различни водни обекти – реки, микроязовири, рибарници.

Схематично разположение на елементите формиращи местообитанията в находище „Орешака“

➤ РАСТИТЕЛЕН СВЯТ

На база на направеното предварително проучване на растителността и местообитанията и теренните посещения се прави заключение, че в границите на инвестиционното предложение не са установени природни местообитания обект на защита от NATURA 2000. Голяма част от площта е заета от обработваеми земи, в които освен културните растения има налична само плевелна растителност. По-голямо биоразнообразие от растения има в отводнителния канал и по бреговете му, където могат да се укриват, размножават и хранят различни представители на животинския свят.

Във видовия състав на флората не са установени консервационно значими видове висши растения.

*На територията на находище „Орешака“ не се намират находища на текирската мишорка (*Gypsophila tekirae*), вид който е взет под внимание в становище по заданието от жители на с. Огняново.*

➤ ЖИВОТИНСКИ СВЯТ

На територията на находище „Орешака“ не са открити естествени местообитания на фауната, в частност **безгръбначната**. Установено е наличие на видове от различни разрези свързани предимно с агроценозите, вкл. запустелите места. Основно в района на отводнителния канал се наблюдава по-голямо видово разнообразие, но и то е свързано с растителност на модифицираните от човека терени.

При направеното посещение на проучваната площ, не бяха регистрирани редки или природозащитно значими видове от безгръбначната фауна.

Предвид наличните местообитания в разглежданата територия, широко разпространени и извън нея, не се предполага уникално присъствие на земноводни там.

Природните характеристики на територията на находището са подходящи за ограничен брой представители на клас Влечуги. Оценката ни е за средна обща пригодност на територията на находището за този клас, като местата, които са най-благоприятни за влечугите – синори и участъци от отводнителния канал не предполагат богат видов състав. Отводнителният канал, както и частта от рибарника се предвижда да останат незасегнати от добивните дейности.

Предвид наличните местообитания намиращи се на територията на находище „Орешака“ се очаква обитаването ѝ предимно от птици на откритите земеделски земи. При проведените едногодишни проучвания на територията на находището се установиха общо 102 вида. В приложение към ДОСВ са представени резултатите за регистрираната орнитофауна на територията на ИП и околността. Най-многобройни по видов състав са птиците посещаващи терена сезонно или целогодишно, но без да гнездят в него (34 вида). По време на миграциите са регистрирани 20 вида. Такива са основно пойни видове преминаващи за кратко по храсталачните места или гъстите тревисти участъци покрай отводнителния канал (коприварчета, шаварчета). Гнездящата орнитофауна (21 вида), част от която и използва теренът на находището през по-голям период от годината е бедна на видов състав, поради

основния тип на местообитание – открити земеделски земи със синори и храсталачни места. Такива видове бяха установени и при проведените посещения. През размножителния период единствените грабливи птици, които се установиха да използват терена на находището като ловна територия бяха обикновения мишелов и черношипата ветрушка. През зимния период видовия състав намалява, но се появяват някои видове характерни само за това време в района (27 вида). Не бяха установени редки видове птици, за които теренът на находището да има ключово значение за жизнения им цикъл.

Местообитанията на територията на находище „Орешака“ не са уникални за района, поради което и орнитофауната в тях е типична за този район на низината. Не са наблюдавани и не се очакват и концентрации на отделни или група видове птици в тях, поради липсата на фактори, които да предполагат подобни струпвания.

По време на посещенията на територията на находище „Орешака“ от клас Бозайници бяха установени само индивиди на дивия заек. Установените и предполагаемите видове бозайници са широко разпространени в околността и страната, вкл. в подобни биотопи. На територията на находището не съществуват местообитания, които да са уникални за района или да представляват места за струпване на видове.

На територията не са налични дървета, постройки, скали, пещери или мостове, които да се обитават от прилепи. Проведените проучвания върху този разред установиха наличие на полунощен прилеп, кафяво прилепче, малко кафяво прилепче и малък подковонос. В допълнение на тези видове се регистрираха и „акустични групи“ – звуци, които не могат да бъдат разграничени до вид, тъй като в този честотен диапазон видовете се припокриват.

На база на експертна оценка, активността на прилепите по време на дните на запис може да бъде определена като средна. Хранителните местообитания са сходни с тези от съседни райони. Значим обект по отношение на прилепите в района е поречието на Марица, като реката вероятно се използва за летателен коридор и линеен елемент от ландшафта, ползван от прилепите при придвижването им между значими обекти.

➤ ЗАЩИТЕНИ ПРИРОДНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ

Находище „Орешака“ попада на териториите на две защитени зони (ЗЗ) от мрежата НАТУРА 2000:

- изцяло в ЗЗ по Директивата за опазване на дивите птици **BG0002057 „Бесапарски ридове“**.

- частично (само 17,513 дка от най-южната част на концесията) в ЗЗ по Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна **BG0000578 „Река Марица“**,

Находище „Орешака“ отстои и на около 600 m югоизточно от ЗЗ по Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

BG0000426 „Река Луда Яна”, т.е не попада на територията на защитената зона, противно на твърдението в становище по заданието от жители на с. Огняново.

Съгласно указанията на РИОСВ–Пазарджик, е извършена оценка на степента на въздействието на настоящото ИП и върху трите гореизброени защитени зони представена като *допълнен и преработен доклад*, приложен към настоящия ДОВОС.

3.6.ЛАНДШАФТ

Района, в който е разположено находище „Орешака”, попада в Пазарджишкия дял от Тракийската низина. Релефът е слабо хълмист до равнинен.

Находището обхваща площи заети със земеделски земи, основно ниви, стопански пътища за обслужването им и канали. През площта преминава отводнителен канал и стопански път за обслужването му, които се предвижда да бъдат запазени, без на тях да се извършва добив.

Формираният се в момента ландшафт на разглежданата територия е антропогенно модифициран (ниви 5 и 8-ма категория и нископродуктивно пасище). **Той е с възможно най-ниска естетическа и екологична стойност. Терените нямат никаква консервационна значимост, съгласно Европейската конвенция за ландшафта.**

Ако ИП не се реализира ландшафта няма да се промени съществено, той ще запази характера си, а дори може да се засили неконтролирано антропогенния натиск.

3.7.КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

На територията на Пазарджишка община е открито едно от най-големите тракийски светилища на Трите нимфи. То се намира в местността „Орешака“ в югозападния край на с. Огняново. Там са открити огромни количества оброчни плочки на Трите нимфи, на древногръцките богове Зевс и Хера, оловни надписани огледалца, глинени съдове и лампички, теракота и антични монети.

По данни на АИС „АКБ“ в района на ИП има регистриран археологически обект. Във връзка с това през месец април 2012 г. екип от специалисти-археолози е извършил проучване за издирване на археологически обекти на територията на инвестиционното предложение в местността „Орешака”, землището на с. Огняново. При проучването е изследвана площ от 835 дка, включително концесионната площ от 541 дка. Заключение на екипа от експерти е, че в границите на концесионната площ „няма данни за съществуване на археологически обект, но е възможно да се появи културен пласт на по-голяма дълбочина. В същата местност се намират два археологически обекта, които не са пряко застрашени от добивните дейности.“

Във връзка с това се изказва мнение „добивните дейности в концесионната площ трябва да се извършват под наблюдение на археолог“. При консултациите по

заданието за ДОВОС, РИМ-Пазарджик препоръчва „да се предвиди постоянен мониторинг по време на експлоатацията на находището“.

Независимо дали се реализира ИП или не то няма да се окаже отрицателно въздействие върху културно историческото наследство в общината.

3.8.ОТПАДЪЦИ

При огледа на място върху територията в границите на ИП и в непосредствена близост с него не беше констатирано наличие на отпадъци, в резултат на минали или настоящи дейности.

В отделни участъци на отводнителния канал, преминаващ през площта на инвестиционното предложение, бе установено наличие на натрупани и изгнили растителни отпадъци. Главната причина за това е фактът, че каналът не се почиства системно и не се поддържа в необходимото състояние, с оглед ефективното изпълнение на предназначението и на функциите му.

Така заявеното ИП може да повлияе на околната среда относно образуване, съхранение и оползотворяване чрез рекултивация на минните отпадъци в кариерата след края на експлоатацията ѝ, като ще намали площта подходящата за земеделски нужди.

След изтичането срока на концесионния договор за находище „Орешака“, ще се образува техногенен релеф, в който ще се съчетават открита водна площ, хоризонтални площадки и полегати откоси. Това, заедно с наличието на достатъчен обем почвено-хумусни материали позволява да се приложи комбинирана насока на рекултивацията.

В случай, че не се осъществи заявеното ИП, не може да се очаква и благоприятен ефект за околната среда.

3.9.ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

В резултат от дейността на обекта могат да са налични следните опасни вещества: дизелово гориво, отработени газове от двигателите, прах

Дизеловото гориво ще е налично само в резервоарите на техниката. Пълненето с такова ще става от специализирани цистерни за зареждане. На обекта няма да се съхраняват резервни количества гориво.

Като се има предвид, че машините ще работят епизодично (периодично с прекъсване) считаме, че в работната среда няма да се постига ниво на концентрация над допустимото.

Прахът се получава в резултат от добивните дейности в горните пластове, от движението на производствената и транспортна техника. Прахът е неорганичен, минерален, нетоксичен, с преобладаване на високодисперсните фракции. Не очакваме стойности, определящи обекта като опасен. Като превантивна мярка се предприема оросяването на площадката на добива и вътрешните пътища.

На площадката, в работилницата ще има минимални количества опасни химични вещества, като масла, смазочни материали и др във фабричните им опаковки.

Обслужването на техниката ще става само в работилницата, при спазване на изискванията за това.

3.10.ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ

Понастоящем на територията на находището няма източници на **шум**. Източник на шум в района на обекта са транспортните средства по общинския път, свързващ с. Огняново с гр.Пазарджик. Пътят е отдалечен на около 400 m от североизточната граница на находището и не е източник на шум за територията му, поради слабото натоварване и достатъчното му отстояние. Шумовият фон на територията на бъдещия обект е естествения природен фон на средата. За съседните му терени – земеделски земи, няма изисквания по отношение на шума. Най-близките до концесионната площ населени места са: с.Огняново и с.Синитево. В близост до площадката на бъдещата кариера няма други територии и зони с нормиран шумов режим.

При дейността на обекта, източници на шум са основно техниката на площадката (булдозер, багер, челен товарач, МСИ) и транспортните машини (самосвали). На наднормени шумови нива ще бъдат изложени водачите на машините, операторите на МСИ и общите работници. Нивото на шума на работните места превишава хигиенните норми и може да се охарактеризира като интензивен. Шумът по честотна характеристика е средно- и високочестотен, с временна характеристика – непостоянен, на отделни места – импулсивен.

Времето на въздействие на шума от дейността ще е само през светлите часове на работните дни.

Източници на **вибрации** предавани на цялото тяло са багери, булдозери, транспортните машини и на такива са подложени операторите на тези машини. Прилагат се методи на виброзащита чрез намаляване параметрите на вибрациите по пътя на разпространението им или на самите източници на вибрации.

Неблагоприятен климат, поради работа на открито. В тази връзка за работещите се осигуряват подходящи работни облекла, време и място за почивка. Една от мерките при работа на открито е въвеждането на режим на труд и почивка, разработен от служба по трудова медицина или от специалисти по трудова медицина.

3.11.ЗДРАВНО-ХИГИЕННИ АСПЕКТИ

3.11.1.Здравно хигиенни аспекти на ИП

Находище „Орешака“ за добив и преработка на инертни материали се намира в землището на с.Огняново, общ.Пазарджик и обхваща плащ от 494,326 дка.

Климатичните особености на района не предполагат емисиите в атмосферата от ИП да се отнасят с въздушни течения към най-близките населени места.

При Алтернатива 1: На около 500 м източно от границите на находището се намира игрището на с.Огняново. Освен това в този район са разположени кравеферма и мандра, телчарник, свинарник, производствени и складови обекти, в т.ч.

Нетехническо резюме на допълнен/ преработен Доклад за ОВОС на ИП „Добив и преработка на инертни материали от находище „Орешака“ в землището на с.Огняново, общ.Пазарджик, обл.Пазарджик

производство на боя за яйца и великденска украса от „Метма“ ЕАД. Най-близко, на около 140 м се намира кравеферма. Тези обекти са разположени в устройствена зона „Пп“ на с.Огняново, съгласно ОУП на Община Пазарджик.

Самата регулация на с.Огняново се намира на повече от 600 м от източната граница на находището. В района не се намират близко разположени обекти подлежащи на здравна защита. Училището се намира на около 2 км от находището.

Местоположение на находище „Орешака“ спрямо най-близките населени места и комуникации

При Алтернатива 2: Предлагащото изключване на площи от добив в източната част на находището увеличава значително разстоянието до регулацията и всички останали обекти. Разстоянието от площите за добив до отредената устройствена зона „Пп“ от 50÷60 м при **Алтернатива 1** се увеличава на 240÷250 м при **Алтернатива 2**.

Прилагането на **Алтернатива 2** ще намали влиянието на кариерата върху най-близките обекти.

Местоположението на кариерата е добро, от гледна точка на транспортната достъпност. Не е необходимо изграждане на нови пътища.

Благоприятни са метеорологичните условия в района на кариерата – ветровете са северозападни и североизточни и има добри условия за проветривост. Това обуславя бързата очистка на атмосферния въздух от локални, кратковременни, неинтензивни, но с цикличен характер замърсявания (изгорели газове и прах).

При реализация на ИП, експозицията на прах, шум и вредни вещества е с локален характер и засяга основно работещите, за целта ще се осигурят необходимите условия за безопасен труд.

Реализацията на ИП не е свързана с ползването на повърхностни и подземни води, в резултат на което не се очаква въздействие върху количествения състав на водите. При дейността на кариерата не се предвижда отделяне на отпадъчни води и други замърсители, които да проникват в почвата, геоложката основа и подземните води.

В резултат от реализацията на добива на инертни материали от геоложката основа ще се отнемат 4548.10^3 м^3 запаси и ще се формира негативна земна форма. При това не се очаква да настъпят изменения в геоложката основа, които да доведат до възникването на неблагоприятни инженерно-геоложки явления като слягане, разривни деформации, срутища, свлачища и др.

Предвижда се в резултат на рекултивацията да бъдат възстановени земеделски земи и да се оформи водно огледало.

3.11.2. Здравно-демографско състояние на населението в района

Община Пазарджик попада в обхвата на Южен централен район, област Пазарджик и се състои от 1 град и 31 села, като към 31.12.2023г 61% от населението на общината живее в града, а останалото в селата.

Непрекъснатият темп на намаляване на населението през последните години потвърждава неблагоприятния ход на демографските показатели у нас. В резултат, както на естественото си движение, така и от развитите се миграционни процеси, населението трайно влошава демографския си потенциал.

По-ниската раждаемост и по-високата смъртност на населението в общината са причина за отрицателния естествен прираст на населението. Данните показват, че само по пътя на естественото движение на население, броят на населението намалява. Механичният прираст също е отрицателен, с тенденция през последните години да намалява. Отрицателният механичен прираст оказва отрицателен ефект върху възпроизводството на населението.

Процесът на застаряване на населението в община Пазарджик е в пряка връзка с броя на икономически активното население, и води до промени в неговата основна възрастова структура. Възрастовата структура на населението в общината е неблагоприятна. От данните на НСИ се вижда постепенно трайно увеличение на процента на населението в над трудоспособна възраст, за сметка на това в и под трудоспособна възраст. Забелязва се, че през последните години трудоспособното население е намаляло с около 3%.

Демографските процеси, заболяемостта и физическото развитие са трите основни групи показатели за оценка на здравето на населението.

Информативни в демографско и здравно отношение са данните за смъртността по причини от някои класове болести според МКБ-10 – един от косвените индикатори за здравния статус на населението, като данните са налични общо за област Пазарджик, в която се намира и община Пазарджик.

Заболеваемостта на населението като цяло нараства. Основна причина за смъртността остават болестите на кръвообращението, като с най-голяма честота са умиранията от исхемична болест на сърцето и мозъчносъдови болести.

За подобряване на здравното състояние на населението в областта са необходими усилия, насочени към превенция на здравето на населението.

Един от основните приоритети, насочени към преодоляване на кризисната демографска ситуация, е промяната на структурата и специализацията на икономическите дейности, привличането на по-високотехнологични производства, които да подобрят качеството на живота, и демографската структура на населението.

При нереализиране на инвестиционното предложение, демографската структура и здравният статус на съседните населени места ще останат непроменени.

4.ОПИСАНИЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ИП ВЪРХУ ЕЛЕМЕНТИТЕ ПО ЧЛ.95, АЛ.4 ОТ ЗООС, КОИТО Е ВЕРОЯТНО ДА БЪДАТ ЗАСЕГНАТИ

4.1.АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

Емисиите в атмосферния въздух от реализацията на ИП по вид са неорганизираните емисии.

При подготовка на кариерата за експлоатация дейностите са еднократни с локален характер и много нисък интензитет. Генерираните емисии прах и изгорели газове е безпредметно да се калкулират в общите изчисления и моделиране на замърсяването с емисии, които ще се извършат за експлоатацията на находището.

При експлоатацията на находището замърсяване на атмосферния въздух ще има от прахови и газови емисии. За изчисленията се взема най-тежкия вариант на натоварване с емисии, като се използва „Актуализираната методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха“.

Избрана е методологията за „Площен източник“ за всички дейности извършвани на кариерата, като най-правдоподобна и близка до реалността. Това са дейностите извършвани със специализирани машини за откривка, товарене на откривка, превоз на добитата земна маса (полезно изкопаемо) и товарене на готова продукция. Транспортни дейности - предвид, че разстоянието до депата (СМО № 1 и СМО № 2), както и разстоянието за вход и изход от кариерата за транспорт на готова продукция е около 800 m, извозването на откривката, претоварването на изкопаната земна маса и готовата продукция, също ще бъдат приети за дейности като площен източник.

Следва да се отчете, че в бъдещата кариера ще се добиват полезни изкопаеми основно от силно оводнена среда (добив с багер драглайн) и сортирането в МСИ ще става с помощта на вода за отмиване на дребни частици, без извършване на процес по трошене, което предполага пълната липса на възможност за образуване на прахови емисии, които могат да бъдат отчетени.

В изчисленията се предвижда образуване на прахови емисии от дейността по премахване на откритка, но не и от добив и преработка на полезно изкопаемо. Избрана и приложена е опростената част от методиката за площен източник с изчисленията съгласно програмен продукт.

За посочената дейност по открит добив (кариера) на пясък и чакъл, в съответствие с използваните технологии и специализирана техника, ще има известно въздействие върху атмосферния въздух, дължащо се на:

- отделяне на прахови емисии при изземване, товарене, транспорт и складиране на откритка, както и дейностите по рекултивация;
- отделяне на прахови емисии и изхвърляне на емисии от отработените газове от ползваната специализирана техника и камиони за събиране и транспорт на откритка за складиране в СМО № 1 и СМО № 2;
- отделяне на прахови емисии и изхвърляне на емисии от отработените газове от ползваната специализирана техника и камиони за събиране и транспорт на отцедена маса полезно изкопаемо от място на добиване до мястото МСИ;
- отделяне на прахови емисии при складиране на готова продукция (пясък и чакъл) на купове до МСИ;
- отделяне на прахови емисии и изхвърляне на емисии от отработените газове от ползваната специализирана техника за товарене на камиони и транспорт готова на продукция.

Анализът и оценката за очакваното емисионно натоварване на атмосферния въздух, както и зоните за разпространение, съответно обхват на това емисионно въздействие са направени по утвърдената от МОСВ компютърна програма.

Кариерата (концесионната площ) е изобразена като площен източник със страни 600х900 m, което е равно на 540 000 m² или 540 дка – колкото е концесионната площ, т.е. обхванати са всички възможни източници на емисии от кариерата в една обща площ (площен източник).

Получените стойности на максималните еднократни концентрации на вредни емисии са в пъти под определената ПДК.

С изолинии са изобразени резултатите на възможни емисии с концентрации от площен източник чрез пресмятане на разсейването на вредни вещества: NO_x, CO, Cd и PM₁₀, за които има нормирани ПДК на концентрации в приземния граничен слой на атмосферата. Направени са съответните изводи за замърсяването на въздуха от реализацията на ИП:

1. Изчислените прогнозни концентрации на емисии замърсявания в атмосферния въздух от дейността на находището (бъдещата кариера) са със стойности от десетки до стотици и хиляди пъти под нормираните пределно допустими концентрации.
2. Разпространението (изолинии) на концентрациите емисии замърсявания в атмосферния въздух от дейността на находището (бъдещата кариера) са със строго локален характер и близо до границите му.
3. Получените стойности за концентрации на емисиите замърсявания в атмосферния въздух са изчислени при 100 % натоварване на съобразно предвидените разрешени годишни обеми за изземване на откритка и полезно изкопаемо.
4. Емисиите замърсявания в атмосферния въздух от дейността на находището (бъдещата кариера) въобще не може да засегне жителите на двете близки села Синитово и Огняново, защото са разположени в западна и източна посока, а е видно от изолиниите, че замърсявания не могат да достигнат до населените места, поради разпространението им главно в югозападна и югоизточна посока според годишната роза на ветровете, и отделно, че самите концентрации на замърсявания са десетки и стотици пъти под ПДК.
5. Емисии замърсявания в атмосферния въздух от дейността на находището (бъдещата кариера) въобще не може да достигнат до землището на с. Мирянци, или да засегнат неговите жители, защото се намира в североизточна посока след с. Синитово спрямо местоположението на площадката.
6. Метеорологичните параметри, розата и скоростта на ветровете са благоприятни за доброто разсейване и недопускане на натрупване на замърсители в района на площадката (бъдеща кариера).
7. Експлоатацията на находището ще има пряко със слаб ефект, локално, краткотрайно и с нисък интензивно въздействие върху съседните земи на площадката, попадащи в землищата на с. Синитово и с. Огняново.

Всички анализи и изводи са направени по предлаганите параметри за ИП – **Алтернатива 1**. Като се има предвид, че в предлаганата **Алтернатива 2** площите за добив на инертни материали са с 120,620 дка по-малки, то и емисиите в атмосферния въздух ще бъдат по-малко. Направените по-горе изводи ще са в сила и за тази **Алтернатива 2**.

От извършения анализ и представените по-горе данни, общото заключение е, че не се очаква влошаване, дори на локално равнище, качеството на атмосферния въздух, нито предизвикване на негативен ефект от експлоатацията на кариерата.

4.2.ВОДИ

4.2.1.Повърхностни води

Площта на находище „Орешака“ е разположена в незаливната тераса на р.Марица. През нея преминава общински отводнителен канал и прилежащ към него път за обслужване. Предвижда се те да бъдат запазени, като в определения сервитут около тях не се извършват добивни дейности (**Алтернатива 2**).

Инвестиционното предложение не предвижда водовземане от повърхностни течащи води за нуждите на строителството или експлоатацията на обекта.

Реализацията на предвижданото ИП не засяга повърхностни водни обекти и санитарно-охранителни зони (СОЗ) на такива. Експлоатацията на кариерата не е свързана с отнемането и ползването на повърхностни води.

В мобилната МСИ се използва оборотна вода, формираните производствени отпадъчни води след утаяване се използват отново, ето защо дейността не е свързана с отнемането на воден ресурс.

Дейността на обекта не влиза в противоречия с програмата от мерки в ПУРБ на ИБР, съгласно Приложение 1 към част 7 за разглежданите повърхностни водни тяла.

Реализацията на ИП няма да окаже съществено въздействие върху количествения и качествен състав на повърхностните води.

4.2.2.Подземни води

Съгласно изготвеният Геоложки доклад за проведените проучвателни работи в площта са изчислени приблизително 4,5 млн. м³ запаси от пясъци до кота 180 м. За изземването на тези полезни изкопаеми в площта ще се формира котлован с дълбочина около 10-11 м. Предвид разположението му край река Марица и високото ниво на подземните води, на практика ще се формира един значителен по размери воден басейн.

Видно е, че запасите на полезното изкопаемо са предимно под вода. Котата на статичното водно ниво се колебае от 188-190 м., а котата на доказаните запаси е до 180 м. Това означава, че при изземването на запазите от пясъци и чакъли, ще се формира значителен по обем воден басейн с дълбочина 7-8 м.

Поради характера и посоката на подземния воден поток – ИЮИ, т.е. подхранването на водовземните съоръжения с вода става от ЗСЗ, в режима и качеството на водата им няма да настъпи никаква промяна. На практика нивото на подземните води ще се запази или в най-лошият случай може да се понижи с 0,20-0,40 м. Това при едно положение на СВН в момента от порядъка на 2,50-3,60 м в никакъв случай не застрашава изградените много на брой водовземни съоръжения за земеделски нужди (които са с дълбочина 8-20 м).

Водоизточниците за ПБВ в района (ПС Огняново, ПС Синитово и ПС Хаджиево) изобщо няма да бъдат засегнати от ИП.

По отношение на замърсявания пречинени от ИП:

- по време на първата част от реализацията на ИП /изземането на инертния материал/ е възможно известно механично замътняване на водата, което обаче е локално и не се разпространява извън площта му;

- тъй като посоката на подземния поток е генерално на изток-югоизток, при реализацията на ИП евентуални замърсители могат да попаднат във формирания водоем. Това са водите от битово-фекалните септични ями в селата и частичните канализационни системи, които са заустени в местни дерета и реки. В това отношение при реализацията на ИП е необходимо да се контролират подхранващите води, идващи от север.

- считаме, че при спазване на изискванията в ПУРБ на ИБР за подземното водно тяло въздействието на ИП върху подземните води ще бъде незначително.

При реализацията на ИП не се очаква въздействие върху режима на подземните води, върху режима на водовземните съоръжения и върху режима на санитарно-охранителните зони, учредени около питейните водоизточници на ПС Огняново и по-далечните такива.

Становище на екипа на ДОВОС относно „Становище-Възражение“ на САЕП-ГЕО“. представявано от Васил Къдринов.

В представеното възражение относно компонента на околната среда – „подземни води“ е изказано опасение, че „*Дейността на кариерата ще доведе до разкриване и замърсяване на подземното водно тяло, а това водно тяло ползват за питейно-битово водоснабдяване жителите на прилежащите села Огняново, Мирянци и Синитево. Замърсяването на подземното водно тяло ще доведе до опасност за увреждане на тяхното здраве*“.

Предвидената минна дейност е свързана с добив и преработка на естествени природни продукти, при които не се използват вредни и опасни за околната среда и човешкото здраве вещества. Разкриването на подземните води във формирания котлован и образуването на воден басейн не предполага замърсяване на водите в бъдещото езеро и подземните води от минните работи, тъй като те не емитират вредни вещества във водите. С течение на времето от протичащите био-химични и физични процеси от обитаващата го флора и фауна, дъното на бъдещия езерен басейн ще се колматира и колматиращият слой ще изграе ролята на преграда за миграцията на вещества от органичен произход в подземните води, каквато се наблюдава в подобни естествени и изкуствени езера. Съгласно ПУРБ на БДИБР основните дифузни и точкови източници на замърсяване в района на ИП са селскостопанската дейност и селищата без изградена канализация и пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ).

Хидрогеоложките условия и фактори в района на ИП, както и посоката на подземния поток, която е генерално на изток-югоизток и местоположението на концесионната площ и водовземните съоръжения за обществено питейно-битово водоснабдяване на с. Огняново, не създават условия и възможности за проникване на потенциални

замърсители в подземните води и водоизточниците за питейно водоснабдяване към ПС Огняново, при реализацията на ИП.

4.3.ГЕОЛОЖКА СРЕДА

Въздействието върху геоложката основа се изразява в отнемането на земни маси от котата на сегашният терен до проектното ниво на кота запаси и ресурси максимално до 180,00 м. Количествено това въздействие се изразява с обема на извлекаемите запаси и ресурси в контурите на баластриерата, подлежащи на изземване от находището.

Въз основа на наличната информация за инженерно-геоложките свойства на полезното изкопаемо, инженерно-геоложките условия на находище „Орешака“, може да се направи следната оценка относно очакваните изменения в геоложката основа от реализацията на инвестиционното намерение:

Геоложката основа е изградена от несвързани седиментни скали – глинесто-песъчлив пласт в горната част на разреза (откривка) и пясъци с чакъли - полезни изкопаеми. Литоложкият състав на средата предопределя добра носимоспособност на геоложката основа относно извършването на експлоатационни дейности. Териториалният обхват на въздействието е в границите на площите на оконтурените геоложки запаси на находище „Орешака“ с обща площ 494,3 дка, което го определя като локално. По продължителност въздействието се оценява като дълготрайно, а по честота като непрекъснато. Изменението на геоложката основа е свързано с отнемането на земни маси от полезно изкопаемо с обем 4545,8 хиляди m³, което определя въздействието като значително и необратимо. То е свързано с формиране на негативна земна форма във вид на кариерен котлован, в който ще се формира воден басейн.

Инженерно-геоложките показатели на зърнометричния състав на полезното изкопаемо изключват възможността за протичане на процеса суфозия.

В резултат на реализирането на добива на полезни изкопаеми не се очаква да настъпят изменения в геоложката основа, които да доведат до възникването на неблагоприятни инженерно-геоложки явления като слягане, разривни деформации, срутища, свлачища и др.

При реализация на Алтернатива 2 на ИП, предложена от екипа на ДОВОС, оценката е, че въздействието върху геоложката среда ще бъде значително по-малко, тъй като площта на разработваната част на находище „Орешака“ се намалява с 120,620 дка или от 494,326 дка на 373,706 дка, респективно пропорционално се намалява и обема на иззетите земни маси от полезното изкопаемо.

Становище на екипа на ДОВОС относно „Становище-Възражение“ на САЕП-ГЕО“, представявано от Васил Къдринов

В представеното Възражение относно компонента на околната среда – „геоложка среда“ е изказано опасение, че *„планираната кариера ще предизвика нестабилност на земните пластове и напукване и разрушаване на къщите на жителите в с. Огняново“*.

Резултати от инженерно геолошко проучване на територията на находище „Орешака“, извършено с два броя сондажа са представени в „Хидрогеоложки доклад за изпълнено хидрогеолошко проучване в находище „Орешака“ от землище на с. Огняново, обл. Пазарджик, 2021 г“ от инж. Веселин Димитров, приложен към ДОВОС.

Резултатите за зърнометричният състав на продуктивният пласт, описан като „разнозърнест пясък с едър и дребен чакъл“ при инженерно-геоложкото проучване, както и измерените фракции при изпитването на технологична проба показват, че няма условия при наличните инженерно -геоложки показатели за зърнометричен състав на полезното изкопаемо за проява на процеса суфозия.

Предвид предложения начин на разработка на находището (работни стъпала, откоси, не използване на взривни работи и др.) и инженерно-геоложките показатели на пласта от полезно изкопаемо, в регулационните граници на с. Огняново и съседните селища, не се очаква да настъпят деформации в геоложката среда, които да предизвикат нестабилност на земната основа, напукване и разрушаване на къщите в резултат на минните работи.

4.4.ЗЕМИ И ПОЧВИ

Инвестиционното предложение за „Добив и преработка на инертни материали от находище „Орешака“ заема обща концесионна площ 541,3 дка от землището на с.Огняново, общ.Пазарджик. Добивът ще се извършва на площ от 494,3 дка (**Алтернатива 1**), които ще се усвояват в продължение на 35 години. За обслужване на добива са предвидени площи, на които ще се разположат необходимите обслужващи съоръжения и две депа. Ще има и площадка за преработвателна дейност, на която ще се разположи мобилната МСИ.

По време на подготовката за експлоатация в съпътстващите площи ще се разположат: административно-битови фургони, фургон – работилница и пр., химически тоалетни, резервоар за вода.

За целта първоначално определените за поставяне площадки ще бъдат разчистени, ще се отнеме хумусния пласт и на тях ще се монтират/ поставят съответните временни съоръжения. В северната част на концесионната площ ще се отложат местата на съоръженията за минни отпадъци: депо за хумус (СМО № 1) и депо за земни маси (СМО № 2). Периода на подготовка на площадката ще продължи в рамките на около месец. Не се очаква замърсяване на съседните земи.

Експлоатацията на находището започва с извършване на откривни работи за участъка, в който ще се извършва добива. Първоначално ще се отнеме хумусния слой с дебелина 0,20-0,50 м и ще се събира на депо за хумус, който ще се използва за рекултивация на нарушените терени. След това ще се отнеме глинесто-песъчливия пласт с дебелина до 2,0м като разкривка, която ще се използва за запълване на

отработените пространства. Разкривката ще се изгребва с багер „обратна лопата“, ще се товари в автосамосвали и ще се транспортира до депото за земни маси, където се разтоварва. Извозването става по предварително определени вътрешни пътища, като средното транспортно разстояние възлиза на 0,8 км.

При извършване на добивните работи по **Алтернатива 1**, почвите на площта на находището (494,3 дка) ще бъдат физически унищожени. Земята в целия обхват на концесионните запаси ще изгуби своята функция на природен ресурс, а ще се ползва като територия за производствена дейност. Следователно реализацията на ИП ще окаже значително въздействие върху почвите, тъй като ще доведе до коренна промяна в нейните функции и предназначение, по време на поетапното усвояване на находището.

Предлаганата **Алтернатива 2** предвижда добива да се извършва на площ 373,706 дка, което е с 120,620 дка по-малко от площите по Алтернатива 1. По този начин 120,620 дка земя се запазват и ще се ползват по предназначение.

Следва да се има предвид, че усвояването на находището (полезното изкопаемо) става поетапно през концесионния период, а не едновременно изцяло. В зависимост от придобитите (закупени) от Възложителя земеделски земи, ще се променя тяхното предназначение. За целта ще се изготвят годишни работни проекти за добив. Останалите земеделски земи ще продължават да се ползват за земеделски цели. Поетапното усвояване на находището е свързано и с поетапна техническа рекултивация на вече усвоени части от полезното изкопаемо, т.е. част от засегнатите от добив земеделски земи ще бъдат възстановени.

Увреждането на земите при разработване на кариерата е само техногенно и не се очаква замърсяване на почвите на прилежащите терени.

При извършване на дейностите на кариерата трябва да се работи с технически изправни машини и съоръжения при спазване на работната и технологична дисциплина за предотвратяване на замърсявания от ГСМ на почвите.

Не трябва да се допуска замърсяване на почвите с промишлени и битови отпадъци, за целта да се извършва редовно почистване на терена от такива.

Общо въздействието върху почвите в резултат на разкриването и разработването на находището се оценя като пряко, значително, но локално в рамките на експлоатираната кариерна площ, дълготрайно и необратимо.

При закриването на кариерата успоредно с постепенното затихване на добивните работи ще се извърши окончателна рекултивация на нарушените терени и демонтаж на ненужните съоръжения. Техническата рекултивация има за цел да възстанови частично терена, да създаде добра почвено-теренна предпоставка за *земеделско ползване* и да го пригоди към съседните ненарушени площи. Биологичната рекултивация е свързана с извършване на стопански мероприятия по укрепване и озеленяване на откосите и терените, както и на предпазната ивица по крайния контур на кариерата.

В резултат на добивната дейност, почвите в площта на находището ще бъдат съхранени на депо и извършването на рекултивация върху част от тях ще спомогне земите да се ползват по най-добрия начин и да се оформи подходящ ландшафт.

Предлаганата Алтернатива 2 е много по-добра по отношение опазване на земеделските земи като природен ресурс.

Становище на екипа на ДОВОС относно „Становище-Възражение“ на САЕП-ГЕО“, представявано от Васил Къдринов

По отношение на компонент „почви“ се изказва мнение, че в “Закона за опазване на земеделските земи се поставят строги условия за промяна на предназначението им“. Това е така и Възложителя ще проведе необходимата процедура по смяна предназначението на засегнатите имоти поетапно. Добивните работи не могат да започнат, ако не е спазена процедурата.

Съгласно закона промяна на предназначението на земеделските земи се допуска само по изключение при доказана нужда. В случая имаме доказано находище на инертни материали, които са годни за производство на строителни материали. Пясъците и чакълите от находището могат да се използват като добавъчен материал („дребен“ и „едър“) при производството на бетон БДС EN12620:2002.

Във връзка с дадената отрицателна оценка на качеството на ДОВОС от ОД „Земеделие“ – Пазарджик, експертите предлагат при приемане на предложената Алтернатива 2, да бъдат изготвени: цялостен работен проект и проект за рекултивация. В настоящия ДОВОС като мярка за опазване на земеделските земи към проекта за рекултивация ще залегне изискване само за възстановените хоризонтални терени извън водното езеро да бъдат рекултивирани като земи за земеделско ползване.

4.5.РАСТИТЕЛЕН И ЖИВОТИНСКИ СВЯТ. ЗАЩИТЕНИ ПРИРОДНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ

- Отнемане на местообитания**

По време на подготвителните дейности ще се извърши отнемане на растителната покривка в участъците определени за добив на полезно изкопаемо. Очаква се засягане основно на местообитания свързани с агроценозите – ниви и пустеещи терени, което ще става на части в продължение на 35 години. При първоначалния вариант (**Алтернатива 1**) се предвижда разработване на цялото находище в размер на 494,326 дка. При предлаганата **Алтернатива 2** площта за добив възлиза на 373,706 дка, при което се запазват отводнителния канал и ниви. Въздействието ще е пряко, поетапно, временно, с дълготрайни последици, необратимо, локално за района, значително за терена на находището, отрицателно и комбинирано (загуба на индивиди, безпокойство) за някои представители на фауната. Очаква се кумулативен ефект с други подобни дейности в района, но предвид широкото

разпространение на посочените местообитания, този ефект се оценява като незначителен.

При отнемането на местообитанията се извършва и въздействие върху животинските видове, които ги обитават на хабитатно ниво. За някои от тях те представляват места, в които преминава целия им жизнен цикъл, други ги използват само за търсене на храна или почивка. При всички случаи загубата на тази площ с местообитанието не би имало значителен ефект върху популациите на засегнатите видове, поради наличието на много съседни площи с подобни условия за живот. Не се очаква загуба на местообитания за видовете, които обитават отводнителния канал и рибарника.

- **Промяна на местообитания**

Около районите на добив и извозните пътища се очаква запрашаване, което ще окаже влияние на съвсем близко разположената до тези места растителност. Засегнати ще бъдат отново рудерални и плевелни видове.

След разглеждане на наличните природни характеристики в района на находището (земяделски земи) и близостта му до река Марица, експертите по ОВОС предлагат иновативно подобряване на местообитанието след завършването на добива:

КОМБИНИРАНЕ НА ДОБИВА НА ИНЕРТНИ МАТЕРИАЛИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА МЕСТООБИТАНИЯ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ.

Инвеститорът приема в хода на разработването на находището за пясък и баластра да изгради гнездови и миграционни местообитания на редки и защитени от закона птици, както и местообитания по приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие и Директивата на ЕС за хабитатите.

Предвижда се в централните части на водоема да се оставят и оформят допълнително три типа малки острова с обща площ минимум 6 дка.

Предложението включва и поэтапното въвеждане на допълнителни консервационни мерки и видове, които да забавят еутрофикацията и да осигурят миграционни и зимовни местообитания на дълъг списък от видове птици с критичен и висок природозащитен статус.

Предложените дейности и мерки могат да бъдат определени като част от задълженията на страната по току що влезлия в сила нов европейски закон за възстановяване на природата.

Очакват се резултати водещи до значително положително влияние на инвестиционното предложение върху биологичното разнообразие.

- **Загуба на индивиди**

По време на подготвителните дейности се очаква загуба на индивиди от срещашите се на терена растителни видове. Въздействието ще е поэтапно, временно, дълготрайно, необратимо, локално за района и терена на концесионната площ и отрицателно. Подобно въздействие се очаква и за бавноподвижните, предимно

безгръбначни животински видове, за които ще бъде и комбинирано (загуба на местообитания).

Предвид широкото разпространение на установените в границите на находището видове и в околността му и липсата на регистрирани уникални такива, в регионален аспект, загубата не предполага значително въздействие върху флората и фауната в района.

По време на добивните дейности не се очаква загуба на индивиди, поради изцяло отнетите местообитания в предишния етап от дейността. Добивът касае полезно изкопаемо, като част от земните недра.

- ***Безпокойство***

По време на подготвителните дейности се очаква извършването на мероприятия свързани с генерирането на значително шумово замърсяване – работа с тежкотоварна техника и увеличено присъствие на хора в района.

При това въздействие ще бъдат засегнати основно представители на гръбначните животни чувствителни към шума и обитаващи близките терени на находището – с предполагаем радиус около 200 м. Въздействието ще е непостоянно (при извършване на работни дейности), дълготрайно, обратимо, локално за района, значително за близките околности на концесионната площ, отрицателно и комбинирано за част от фауната.

По време на добивните дейности се очаква продължаване на шумовото замърсяване на близките до дейностите места с подобна интензивност и обхват с тези при подготвителната фаза. Въздействието ще е постоянно, дълготрайно, обратимо, локално за района, значително за близките околности на концесионната площ, отрицателно и комбинирано за част от фауната.

- ***Фрагментация***

Засягането на територията на находище „Орешака“ не предполага фрагментация на местообитанията в нея или на популациите, които я обитават. Земеделските земи и обслужващите ги канали са широко разпространени в околността и се очаква засегнатите видове да ги използват, след промяната на местообитанията.

Значителна роля като биокоридор играе река Марица, но тя няма да се засегне от дейностите предвидени в ИП. Няма да се засегнат и отводнителния канал преминаващ през находището, и рибарника в югоизточния му край. Каналът би могъл да играе важна роля за навлизане на видове свързани в различна степен с водните екосистеми след реализирането на водно огледало с новообразувани местообитания на мястото на карьерата.

- ***Инвазивни чужди видове***

Основните дейности предвидени в ИП не предполагат разпространение на инвазивни чужди видове. При биологичната рекултивация се препоръчва използването на местни растителни видове, а евентуалното зариявяване на водното огледало да се извърши от специалист ихтиолог.

Находище „Орешака“ попада изцяло в границите на защитена зона по Директивата за опазване на дивите птици BG0002057 **„Бесепарски ридове“**. Попада и частично в ЗЗ по Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна BG0000578 **„Река Марица“**.

Основно поради засягане на широко разпространени модифицирани местообитания (земяделски земи) и предложение за изключване на територията на ЗЗ „Река Марица“ от добивните дейности оценката на въздействието на настоящото ИП е незначително върху мрежата на Натура 2000. Във връзка с предложени специфични мерки за подобряване на местообитанията на терена след експлоатацията на находището се очаква и обогатяване на част от биоразнообразието.

Реализирането на кариерата не предполага въздействие върху останалите обектите на НЕМ, поради значителната им отдалеченост.

4.6. ЛАНДШАФТ

Очакваните нарушения на ландшафта при подготовка на площадката ще бъдат *преки, дълготрайни, но локализирани*, със значително преобразуване на всички ландшафтни компоненти, като естествените видове ландшафти в динамиката на функционирането и развитието на инвестиционното предложение ще се преобразуват в техногенни ландшафти. Измененията по същество ще бъдат обратими.

При експлоатацията на кариерата съществуващия ландшафт ще се измени съществено и ще стане клас „Антропогенен“, тип „Ландшафт с нарушено екологично равновесие“ и подтип – Технически ландшафт.

Очакваните нарушения на ландшафта при експлоатацията на площадката ще бъдат *директни и дълготрайни*.

В типичния случай кариерите за добив на пясък и чакъл от статичен запас се превръщат в изкуствени дълбоки езера с стръмни брегове. Сама по себе си тази рязка промяна на съществуващия ландшафт в повечето случаи може да бъде оценена положително, дори само заради това че езерата като ландшафтни елементи са с по висока стойност. Само една от причините е, че те са много по рядко срещани в сравнение с пасищата и земяделските земи.

Настоящото предложение значително надгражда стандартната ландшафтна визия на езеро - баластиера. Предвижда се изграждането на комплекс от ландшафтни елементи с висока и много висока стойност – острови с обрасли с гори, формации с водни лилии и други водни растения, пясъчни острови, колонии на красиви птици (чапли, ибиси и лопотари), гнездящи лебеди и др. Тази технология - съчетаването на добива на баласта с постепенното изграждане на тези елементи е иновация за България.

Основния принцип при създаването на новите ландшафтни елементи ще бъде **екологичното възстановяване**. Това означава че ще се преследва копиране на

структурата и процесите от природата при естествените крайречни езера. За модел ще се използва защитеното в Европа и у нас местообитание „Еутрофни езера и блата с макрофитна растителност“. Няма да се допуска въвеждането не само на чужди но и на не типични за района видове.

Очаква се създаване на напълно нов ландшафт. От ландшафт с много ниска естетическа и природна стойност (голи ниви и деградирали пасища) се **преобразува в ландшафт с най-висока естетическа и природна стойност (езеро с водни лилии, островни гори, и птичи колонии)**. Езерата с водни лилии и птичи колонии са отлични обекти за национален и местен туризъм.

Становище на екипа на ДОВОС относно „Становище-Възражение“ на САЕП-ГЕО“, представявано от Васил Къдринов

По отношение на компонент „ландшафт“ се посочва, че „Изграждането на планираната кариера ще наруши грубо ландшафта западно от с.Огняново.“ Както се подчета по-горе при реализиране на ИП ще стане промяна на вида на ландшафта, но предвижданите мероприятия по рекултивация на нарушените терени ще спомогнат за преобразуването му в ландшафт с най-висока естетическа и природна стойност.

4.7.КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

При извършване на теренни проучвания на територията на разглежданата площадка и при оглед на място не са открити доказателства за наличието на културни ценности и артефакти.

При реализация на ИП, ако бъдат открити останки от археологически находки, незабавно ще се информира РИМ – Пазарджик и ще се предприемат необходимите действия за тяхното проучване и опазване.

Културно-историческото наследство няма да се повлияе отрицателно от реализиране на инвестиционното предложение.

4.8.ОТПАДЪЦИ

- **Минни отпадъци:**

Очакваните образувани количества минни отпадъци от дейността на бъдещата кариера се разделят на откривка (хумус и глинесто-песъчливи материали) и отпадъци от добив на пясък и чакъл (полезно изкопаемо).

Незамърсената почва (хумусния пласт от откривката) ще се използва за връщане обратно (възстановяване) на горния почвен слой след закриване на добива чрез последваща рекултивация на засегнатата от добива площ на кариерата.

Стерилната разкривка (глини и песъчливи глини) генерирана при експлоатацията на находище „Орешака“ се класифицира като „неопасни неинертни“ отпадъци. Тя ще се използва при техническата рекултивация на нарушените терени.

Финните отмиваеми частици генерирани при експлоатацията на находище „Орешака“ се класифицират като „неопасни неинертни“ отпадъци, които по състав са частици с едрина от 0,0 до 0,3 mm.

Когато се разработи кариерата и се освободи площ за рекултивация, отстранената откривка и отцедени неопасни минни отпадъци ще бъдат директно влагани в участъка с иззети полезни изкопаеми (пясък и чакъл), като така ще се спестят емисии от товаро-разтоварни дейности и транспорт до депата/насипища и съответното им повторно натоварване, транспорт и разтоварване в участъка с иззети запаси подлежащ на рекултивация.

Предвидената схема за работа ще намали с над 50 % разходите за рекултивация и емисиите замърсявания от изгорели газове и прах, съобразно спестени товаро-разтоварни и транспортни дейности.

Изготвен е проект на План за управление на минни отпадъци /ПУМО/ на находище „Орешака“, който предстои да бъде одобрен.

- **Отпадъци, образувани от съпътстваща/помощна дейност.**

Такива са производствените, битовите и опасните отпадъци генерирани при съпътстващата дейност на площадката.

На площадката на обекта ще се извършват само дребни ремонти и поддръжка на техниката с помощта на специалисти от специализирани фирми.

За целта ще бъде оборудвана малка работилница с инструменти, които да позволяват бързи и несложни ремонтни дейности по механично възстановяване на детайли чрез операции по рязане, пробиване, заваряване, шлайфане и подобни.

От посочените дейности е възможно да се образуват малки парчета от черни метали и отпадъци от опаковки, които следва да бъдат класифицирани като отпадък с код, преди тяхното образуване.

Във всички случаи, преди въвеждане на кариерата в експлоатация, заявителят на настоящото ИП следва да прецени и извърши класификация на окончателно определените за образуване отпадъци от съпътстващата/помощна дейност за експлоатация на кариерата, подлежащи на управление по Закона за управление на отпадъците.

При експлоатацията на кариерата се предвижда да се генерират незначителни количества битови отпадъци от жизнената дейност на персонала.

Предвижда се, да се сключи договор с местното комунално дружество за предоставяне на контейнер за битови отпадъци, транспорт и депониране на регионалното депо.

В така заявеното ИП не се предвижда регулярно образуване на опасни отпадъци от дейността, които да са отговорност на Възложителя по правилата на ЗУО.

Все пак е възможно да се образуват такива, но при определени (аварийни) ситуации.

При работата на специализираните машини и автосамоствалите са възможни различни аварийни ситуации, при които може да стане изтичане или разливане на гориво-смазочни продукти, които съдържат опасни вещества/смеси, което може да доведе до замърсяване на земните пластовете и евентуално на повърхностните стоящи води в ИП. Такива случаи са контролируеми и редки, а последиците - отстраними.

Възложителят на ИП следва да предвиди достатъчен по обем съд, затварящ се с капак за изгребване на образуван отпадък при авария: почва и камъни замърсени с продукти съдържащи опасни вещества/смеси. Предвид наличното количество масло и гориво, както и броя/вида на ползваните машините, би следвало този съд да е с обем между 0.1 m³ до 1.0 m³.

Не е необходимо да се предвижда изрично място за съхранение на събран отпадък при аварийна ситуация.

Дейността на кариерата не е свързана с образуването на отпадъци, които биха замърсили околните терени или пък повлияли отрицателно на околната среда и хората в района.

4.9.ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

Не се предвижда използване на суровини, материали или продукти, които попадат в обхвата на Наредбата за опасните химически вещества, препарати и продукти, подлежащи на забрана за употреба и търговия.

Опасните химични вещества, като масла и смазочни материали за техниката, в малки количества ще се съхраняват в търговските им опаковки в работилницата и ще се ползват при нужда.

Използваните опасни вещества могат да окажат евентуално негативно въздействие върху околната среда само при аварийни ситуации – например течове на гориво или масла от двигателите на машините и автомобилите. При такива случаи разлятите опасни вещества могат да замърсят почвите.

Въздействието може да се оцени като пряко, в ограничен обхват, с ниска честота – инцидентно и краткотрайно – поради малките количества и бързата намеса за спиране на течове. Въздействието е предотвратимо и първоначалното състояние на засегнатите компоненти може да се възстанови.

Прогнозата е, че при спазване на инструкциите за безопасна работа с тези вещества, те няма да представляват опасност нито за хората, нито за околната среда. Затова е необходимо персоналът да бъде обучен и стриктно да спазва изискванията за безопасност при работа с опасни вещества.

4.10.ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ

Режимът на работа при експлоатация на кариерата ще бъде едносменен, 8 часов, което означава че ще се генерира шум само в светлата част на денонощието.

Територията на кариерата отнасяме към групата на производствено-складовите територии. Граничните стойности на нивото на шум за различните територии и устройствени зони са регламентирани в Наредба № 6, за показатели за шум в околната среда.

Посочените физични фактори ще оказват въздействие главно на работещите на обекта, често със стойности на параметрите им надвишаващи пределно-допустимите хигиенни норми. Затова е наложително да се вземат необходимите защитни мерки (антифони, подходящо облекло и др.)

Шумът и вибрациите генерирани от строителните и транспортните машини няма да оказва влияние върху акустичната обстановка в близките, до обекта населени места. Не съществуват рискове за здравето на населението в резултат на извършваната дейност. Предвижданията по **Алтернатива 2** спомагат за отдалечаване на добивните площи от с.Огняново, което още повече ще намали влиянието на шума върху населението в района.

В заключение може да се каже, че в периода на подготовка, експлоатация и закриване на кариерата, въздействието върху този фактор на околната среда е локално с ниска степен на въздействие.

4.11. ЗДРАВНО-ХИГИЕННИ АСПЕКТИ

В резултат на експлоатацията на ИП, се очаква отделянето на: прах; токсични газове от автомобилите, превозващи материала и строителните машини, шум, вибрации и топлинна радиация.

Замърсяването на въздуха с дребни прахови частици ще се наблюдава по време на експлоатацията на кариерата при разкриването и добива над кота ВН, товаренето и разтоварването на добиваните материали, транспортирането.

Прахът има дразнещо действие върху горните дихателни пътища, очите и кожата. При някои работници се получават и алергични реакции. Счита се, че при инхалационна експозиция най – рано страда имунната система. В резултат от потискането на резистентните реакции на организма в районите с атмосферно замърсяване се повишават нивата на неспецифичната заболяемост на населението.

Токсичните газове от ДВГ имат локално дразнещо и общо токсично действие, увреждат органите на дишането, водят до промени в състава на кръвта, повишават податливостта към инфекции, нарушават обмяната на веществата. Характерно замърсяване на въздуха от МПС е изхвърлянето на олово, което произлиза от изгаряне на етилизираните бензини. То попада във въздуха под формата на аерозоли – главно оксиди и соли. Установени са промени в алергичната реактивност на организма и нарушения на биохимичното равновесие, съпроводени от натрупването на химичните замърсители на въздуха, и техните метаболити в кръвта, и урината.

От направените анализи се заключава, че, *Емисиите от дейността на находището въобще не могат да засегнат жителите на най-близките населени места – с.Огняново и с.Синитово, поради благоприятната роза на ветровете. Метеорологичните параметри са благоприятни за доброто разсейване и недопускане на натрупване на замърсители в района на ИП.*

По време на реализацията на инвестиционното предложение се очакват, в известна степен, повишени нива на шумовото натоварване. Шумовите нива на отделните работни места на обекта ще превишават граничните стойности на шумовите нива на работното място от 87 dB(A). Шумът въздейства неблагоприятно върху нервната, сърдечно – съдовата система и слуха. Затова, на различните работни места в обекта е задължително носенето на лични предпазни средства – антифони или други намаляващи шумовите нива до долни стойности на експозиция за предприемане на действие.

Добивните дейности биха оказали минимални и временни въздействия само върху шумовата среда, заобикаляща кариерата.

Водачите на тежкотоварните машини ще са експонирани и на общи, и локални вибрации. При новата и съвременна техника те могат и да не надвишават допустимите норми.

Неблагоприятният микроклимат е свързан с риск за работещите на открито. Опасността през летните месеци, при температури на въздуха над 30°C, е от прегряване на организма и възникване на топлинен и слънчев удар. Това води до нарушаване на терморегулацията, нарушаване на водно – солевия баланс, което се проявява с обща възбуда, главоболие, менингеални симптоми, колапсни и коматозни състояния.

Извод: *При приетата технология на работа на кариерата, възможността за кумулация на ефектите от газовите замърсители, прах и шум, са минимални. Съществуващите фактори не проявяват отдалечени ефекти върху човешкото здраве. Предвижда се оросяване на работните площадки и пътищата през летните месеци. Предлаганата **Алтернатива 2** създава още по-благоприятни условия за не разпространение на замърсители в околната среда и населените места.*

➤ **Рискови фактори за работещите в обекта**

По време на експлоатацията на кариерата се предвижда да се работи само в дневна смяна около 8 часа на ден, до 5 дни в седмицата. По време на работа, работниците ще бъдат подложени на следните фактори: прах, газови емисии, шум и вибрации ергономични проблеми, аварии и злополуки.

Въздействието на рисковите фактори върху работещите на обекта може да се определи като: пряко, със средна степен, ограничен обхват, периодично (само през деня), дълготрайно, през целия период на действие на кариерата.

При нормална експлоатация на обекта (спазвайки проектната документация и изискванията за безопасна работа и екологичните норми, определени от

Българското и Европейското законодателства) не се очакват рискови фактори за здравето на работещите на обекта.

➤ **Рискови фактори за населението в района**

Населените места в района са достатъчно отдалечени от обекта и емисиите са в изключително ниски граници, и няма да окажат неблагоприятно въздействие на населението в тях.

До населените места няма да достигнат и изгорелите газове от МПС и праховите експозиции от добивната и преработвателна площадка.

Отдалечеността на населените места изключва възможността шума на площадката да достига до жилищните сгради в нива, надвишаващи дневните, вечерните и нощни норми за шум в околна среда.

Наднормени нива на шум и вибрации, породени от дейността на обекта, и от транспортирането на материала по съществуващите пътища в района, не се очаква.

Опасност от замърсяване на повърхностните и подземни води, и почвите в района от дейността на кариерата няма, тъй като не се формират производствени отпадъчни води. Водата за оросяване на площадките и транспортните пътища не образува повърхностен отток, тя изцяло попива.

Практически, населението в района няма да бъде подложено на здравен риск от реализирането на ИП по отношение на замърсяване на жизнената среда с вредни вещества, прах, шум, вибрации или лъчения.

В заключение може да кажем, че при проектиране на кариера „Орешака“ за добив на инертни материали са залегнали предпоставки, които способстват за ограничаване на вредните физични фактори, и въздействието върху въздуха, водите, почвите, околната среда и населението.

Предлаганата **Алтернатива 2** за намаляване на площите за добив на инертни материали с 120,620 дка и отдалечаването им от регулацията на с.Огняново ще спомогнат за подобряване на състоянието на околната среда и населеното място в сравнение с Алтернатива 1.

5.ОПИСАНИЕ НА ВЕРОЯТНИТЕ ЗНАЧИТЕЛНИ ПОСЛЕДИЦИ ОТ ВЪЗДЕЙСТВИЯТА НА ИП ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА, ПРОИЗТИЧАЩИ И ОТ: строителството и експлоатацията на ИП; използването на природните ресурси; емисиите от замърсители; рискове за човешкото здраве; комбинирането на въздействието с други съществуващи ИП, въздействие върху климата; използвани технологии и вещества.

Дейностите свързани с добива на инертни материали и въздействието върху околната среда и хората е подробно разгледано в Доклада за ОВОС. Като обобщение може да подчертаем следното:

Предлагания начин на разработване на находището, местоположението на площите за добив и параметрите им предопределят минимален риск за околната среда.

Въздействието върху ОС ще е минимално, трайно, но обратимо в резултат на предвидената рекултивация (техническа и биологична), за която ще бъде изготвен отделен проект. В проекта следва да се предвиди поетапно извършване на рекултивационните дейности.

Експозицията на прах, шум и вредни вещества, свързани с реализацията на инвестиционното предложение е с локален характер в района на находището и засяга основно работещите. Ще се осигурят необходимите условия за безопасен труд на персонала.

При съществуващата отдалеченост до населените места не се очаква влияние върху населението, особено при реализиране на **Алтернатива 2**.

Дейностите на кариерата няма да окажат въздействие върху повърхностните и подземни водни тела в района, т.е няма да повлияят на качеството и количеството на добиваните питейни подземни води в района.

Не се засягат съоръжения за ПБВ и санитарно – охранителни зони.

Рискове за здравето на работещите от произшествия и аварии ще са крайно ограничени при спазване на мерките по охрана на труда.

Оценката на здравния риск за населението в района на кариерата включва:

- ✓ Териториален обхват – ограничен в рамките на площадката на добива от въздействието на физични и химични фактори на околната среда. Не се очаква разпространение на замърсителята на атмосферния въздух до средите за обитаване и зоните със специфичен здравен статут.

- ✓ Степен на въздействие – основно върху работниците на обекта, то ще е значително, ако не се вземат мерки според изискванията на Закона за здравословни и безопасни условия на труд. Степента на очаквано неблагоприятно въздействие върху населението е незначителна.

- ✓ Продължителност на въздействие – ежедневна по 8 часа; ежегодна и продължителна за периода на експлоатация (35 години).

- ✓ Комбинирано въздействие – има при работещите. Комбинирано действие имат физичните фактори (шум, вибрации) и прахът замърсен с отработените газове. Рисковите фактори комбинирано въздействат на дихателната, сърдечно-съдовата, ендокринната, имунната системи, очите и кожата, предизвикват възпаление и алергични заболявания.

6.ОПИСАНИЕ НА ВЗЕТИТЕ ПРЕДВИД НАЛИЧНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ДРУГИ СЪОТВЕТНИ ОЦЕНКИ ПО РЕДА НА НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО, СВЪРЗАНИ С ИП И ИЗГОТВЕНИ ПРЕДИ ДОКЛАДА ЗА ОВОС

Предвидените в ПУРН мерки за опазване на водите са залегнали в предписанията направени от експертите по ОВОС.

Съгласно действащия ОУП на Община Пазарджик, приет през 2021г, разглежданите територии на концесионна площ „Орешака“ попада в „Земеделски територии“.

Съгласно правилата за прилагане на плана, „Промяната на предназначението на земеделските земи за неземеделски нужди се допуска в земи от пета до десета категория“.

Натура 2000 е общеевропейска мрежа, съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие. Разглежданите площи за добив изцяло попадат в защитена зона „Бесепарски ридове“ (BG0002057) за опазване на дивите птици. Много малка част (13,46 дка) попадат в защитена зона „река Марица“ (BG0000578) за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, които се предлага да бъдат изключени от добив, съгласно **Алтернатива 2**. Опазването на типовете природни местообитания в защитените зони подробно са разгледани в **част 5 – ДОСВ - допълнен**, от настоящия доклад.

Настоящото ИП не се засяга от резултатите от извършени оценки на други планове.

7.ОПИСАНИЕ НА ПРОГНОЗНИТЕ МЕТОДИ ИЛИ ДАННИ, ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ И ИЗГОТВЯНЕ НА ОЦЕНКАТА НА ЗНАЧИТЕЛНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА, ВКЛ. ПОДРОБНОСТИ ЗА ЗАТРУДНЕНИЯТА, КОИТО ВЪЗЛОЖИТЕЛЯТ НА ИП Е СРЕЩНАЛ ПРИ СЪБИРАНЕТО НА НЕОБХОДИМАТА ИНФОРМАЦИЯ, И ЗА ОСНОВНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ НА НЕСИГУРНОСТ

Основните методи за оценка на компонентите на околната среда са системно-екологичния анализ и синтез на данни, факти и литература по проблемите. При обобщението на данни и заключенията са прилагани съществуващите нормативни документи, закони, наредби и правилници. Освен това е извършено:

- Няколкократни посещения и теренно проучване;
- Анализ на картните схеми;
- Анализ на проектната документация;
- Анализ на научната литература;
- Анализ на съществуващата нормативна уредба по околна среда.

При изготвянето на доклада за ОВОС колективът от експерти не е срещнал трудности при набавянето и анализа на необходимата информация.

8.ОПИСАНИЕ НА ПРЕДВИДЕНИТЕ МЕРКИ ЗА ИЗБЯГВАНЕ, ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ПРИ ВЪЗМОЖНОСТ – ПРЕМАХВАНЕ НА УСТАНОВЕНИТЕ ЗНАЧИТЕЛНИ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ПОСЛЕДИЦИ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ, И ОПИСАНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕРКИТЕ.

8.1. Мерки заложи в инвестиционното предложение

В представеното инвестиционно предложение за добив на инертни материали от находище „Орешака“ са предвидени и заложени следните мерки, водещи до минимизиране на въздействието върху компонентите на околната среда:

- 1) Предвижда се оросяване на пътищата и площадките при сухо и ветровито време
- 2) За питейни нужди на персонала ще се доставя бутилирана вода от търговската мрежа, а за хигиенни нужди от „ВКУ“ ЕООД – Пазарджик с цистерни, чрез сключване на договор
- 3) Използване на мобилни санитарни възли (химически тоалетни), обслужвани от оторизирана фирма, чрез сключване на договор
- 4) Непрекъснат контрол върху натоварените автосамосвали с добита суровина и неразпиляването и по черните стопански вътрешни и външните пътища.
- 5) Предварително съгласуване със заинтересованите институции и точно маркиране на маршрутите при спедиция на готовата продукция за минимизиране преминаването на тежкотоварна техника през населените места.
- 6) Добива ще се извършва в границите на концесионната площ, без да се засягат съседните терени.
- 7) Параметри на добива: ширина на работната зона - 40-50 м; дълбочина на пясъчното стъпало 8-10 м; ъгъл на откоса на работното стъпало: разкривка - 45° полезно изкопаемо - 30°
- 8) Почвено-хумусния слой от разкривката ще се съхранява във външно временно депо за почвени материали (СМО № 1), глинесто пясъчливите земни маси във външно временно депо (СМО № 2) и вътрешни временни депа, и ще се използват за последваща рекултивация на нарушените терени
- 9) Предвижда се поетапна техническа рекултивация на нарушените терени и цялостна биологична рекултивация в края на експлоатационния период

Изброените по-горе мерки и проектирани дейности са насочени към опазване на околната среда и на полезното изкопаемо, и създаване условия за неговата безаварийна експлоатация, съхраняване на установените запаси, нормално провеждане на добива на инертни материали. В тази връзка ***оценката и прогнозата на проектираните мерки за опазване на околната среда и полезното изкопаемо са положителни.***

8.2.Мерки предложени от колектива изготвил ДОВОС

А.По време на проектирането

- 1) Предлагаме ИП да се реализира по **Алтернатива 2**. Поради това при изготвянето на цялостния работен проект, следва да се преизчислят запасите и ресурсите, които подлежат на добив.
- 2) В работните проекти за разработване на находището да се заложат параметри и дейности за осигуряване изпълнението на специалните компенсаторни мерки, изложени в *Текст.приложение 8*

- 3) Ъгълът на устойчив откос на пясъците, които са полезното изкопаемо, който е предвиден да се спазва при технологичният добив е 30°. Видно от лабораторните изследвания той има по-малка изчислителна стойност от около 25°. Това налага в работния експлоатационен проект, неговата стойност да бъде прецизирана, на базата на лабораторни изследвания за този инженерно-геоложки показател и наблюдения по време на добива на полезното изкопаемо във водонаситено състояние.
- 4) Да се изготви Аварийен план за действие при бедствия, аварии и катастрофи
- 5) Да се разработи проект за поетапна рекултивация съгласно изискванията на Наредба № 26/1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и съхраняване на хумусния пласт, който да се съгласува с компетентните ведомства. Първо следва да се заложи рекултивация на площите западно от отводнителния канал до кота терен, след което да започне усвояването на площите източно от него. *Възстановените хоризонтални терени извън водното езеро следва да бъдат рекултивирани като земи за земеделско ползване.*

Б.По време на експлоатацията

По време на експлоатацията на кариерата се препоръчва спазване на следните мерки за превенция на замърсяването на въздуха, водите, почвите, растителния и животински свят:

- 1) Районът на кариерата да се обозначи с указателни, предупредителни и забранителни табели, както и пътищата за хора и машини
- 2) Да се изгради локална реперно-възстановителна опорна мрежа и да се провеждат периодични геодезически замервания за установяване спазването на проектните параметри и на добитите количества инертен материал
- 3) Преди започване на добив в даден участък, той да се отложи на терена от геодезист, съгласно изготвения годишен работен проект
- 4) Стриктно да се спазват изискванията заложиени в План за управление на минните отпадъци (ПУМО) и Аварийния план
- 5) Да се поддържа строителната техника в добро техническо състояние, за да се намалят газовите емисии от двигателите във въздуха.
- 6) Предвидените машини и строителна механизация да отговарят на изискванията на Наредба за съществените изисквания и оценяване съответствието на машините и съоръженията, които работят на открито, по отношение на шума, излъчван от тях във въздуха
- 7) Наложителни ремонтни работи да се извършват на определената за целта площадка и да не се допуска разливане на ГСМ
- 8) Да се извършва редовно оросяване на пътища и площадки. Експедицията на добитите инертни материали да става с покрити камиони.
- 9) При експлоатация в условията на дъждовно и зимно време да се вземат мерки за предотвратяване изнасянето на кал чрез транспортните средства и

- строителните машини върху пътищата от общинската и републиканска пътни мрежи
- 10) Да се сключи договор с лицензиран оператор за почистване на водоплътна изгребна яма, в която се заустват отпадъчните битови води и химическите тоалетни
 - 11) При работата на специализирани машини и камиони, следва да се осигури в близост до тях съд за събиране на замърсени почви, пясък и други сорбенти, съдържащи опасни вещества (нефтепродукти) от аварийни разливи
 - 12) Работещите на терена да бъдат запознати с правилата и изискванията за опазване на околната среда и защитените зони
 - 13) Да се спазват изискванията на чл. 70 на Наредба № 1/27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферния въздух от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии.
 - 14) Да не се извършва смяна на масла и зареждане с гориво на наличната механизация на територията на находището.
 - 15) Образуваните отпадъци по време на разкривно-подготвителните работи и експлоатацията на находището, извън класифицираните като „минни отпадъци“ да се предават на лица, притежаващи документ по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците за последващо третиране, въз основа на сключени писмени договори.
 - 16) Премахването на растителността и откритката да се извършват извън размножителния период на повечето консервационно значими животински видове (май – юни)
 - 17) Преди започване на разкривните работи в даден участък, да се прави оглед на терена и при наличие на бавно подвижни животни, да се приложи физическо преместване на екземплярите на безопасно за тях място
 - 18) При откриване на мъртви или наранени индивиди от защитени животински видове да бъде уведомявана РИОСВ – Пазарджик
 - 19) Да не се обезпокояват, нараняват или умъртвяват целенасочено индивиди на животински видове
 - 20) Преди започване на добивните работи в даден участък да се уведими РИМ-Пазарджик, съгласно тяхно изискване добивните работи да се извършват под наблюдението на археолог.
 - 21) Ако при добивните дейности се открият структури и находки, които имат признаци на културни ценности, да се изпълнят разпоредбите на чл.160 от ЗКН
 - 22) Да се осигури подходящо за сезоните работно облекло, обувки, ботуши, шапки, предпазни очила, ръкавици, дихателни маски, каски и антифони според изискванията на Наредба №3 за минималните изисквания за безопасност и опазване на здравето на работещите при използване на лични предпазни средства на работното място.

При проектирането и експлоатацията на кариерата да се спазват предписанията, съдържащи се в Решението по ОВОС на РИОСВ-Пазарджик.

8.3.План за изпълнение на предлаганите мерки

Във връзка с гореизложеното, се предлага следния План за изпълнение на мерките, предвидени да предотвратят, намалят или прекратят значителни вредни въздействия върху околната среда:

ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕРКИТЕ

№	Мерки	Период/ фаза на изпълнение	Резултат
1	Изготвяне на цялостен работен проект по Алтернатива 2 , включващ набелязаните предписания в Докладите за ОВОС и ОСВ	Проектиране	Оптимизиране параметрите на ИП, с оглед минимално въздействие върху ОС и защитените зони
2	Изготвяне на проект за рекултивация, съгласно предложенията в ДОВОС и ДОСВ	Проектиране	Реинтеграция на терена в околния ландшафт и защитената зона
3	Изготвяне на Аварийен план за действие при бедствия, аварии и катастрофи	При въвеждане в експлоатация	Предпазване живота и здравето на хората
4	Изграждане на локална реперно-възстановителна опорна мрежа, свързана с държавната триангулация	При въвеждане в експлоатация	Контрол на техническите показатели, заложиени в проектите
5	Отлагане границите на конц.площ и находището поетапно, в съответствие с изготвените годишни проекти	При въвеждане в експлоатация на даден участък	Контрол на границите на добивните площи
6	Да се уведоми РИМ-Пазарджик, с цел извършване на добивните работи под наблюдение на археолог	При въвеждане в експлоатация на даден участък	Опазване на евентуални археологически находки от площадката
7	Стриктно спазване на изискванията, заложиени в План за управление на минните отпадъци и Аварийния план	Експлоатация	Гарантиране на минимално въздействие върху ОС и здравето на хората
8	Провеждане на периодични геодезически замервания, за установяване спазването на проектните параметри	Експлоатация	Гарантиране на минимално въздействие върху околната среда
9	Осъществяване на всички дейности по добива и транспортирането на материала само в границите на разрешените площи	Експлоатация	Гарантиране на минимално въздействие върху ОС и ЗЗ
10	Транспортната и строителна техника да се поддържат в добро техническо състояние	Експлоатация	Намаляване на неорганизираните емисии
11	Да не се извършват ремонтни работи и смяна на масла на строителните машини в границите на находището и в съседните терени	Експлоатация	Опазване на почвите, повърхностните и подземни води от замърсяване с ГСМ
12	Редовно оросяване на работните площадки и технологичните пътища, особено през топлиите месеци	Експлоатация	Намаляване на праховото замърсяване на атмосферния въздух. Контролиране на изпълнението
13	Премахване на растителността и откривката да се извършва извън размножителния период на повечето консервационно значими животински	Експлоатация	Предотвратяване загуба и/или безпокойство на консервационно значими животински видове

Нетехническо резюме на допълнен/ преработен Доклад за ОВОС на ИП „Добив и преработка на инертни материали от находище „Орешака“ в землището на с.Огняново, общ.Пазарджик, обл.Пазарджик

№	Мерки	Период/ фаза на изпълнение	Резултат
	видове (1 март – 30 юни)		
14	Преди започване на откривните работи в даден участък да се прави оглед на терена и при наличие на бавноподвижни животни, да се обезпечи безопасното им придвижване извън площадката на ИП	Експлоатация	Предотвратяване на загуба или нараняване на индивиди на бавно подвижни животни. Опазване на видовете в предмета на опазване на 33
15	Да не се изхвърлят отпадъци извън определените за целта места	Експлоатация	Опазване на ОС, запазване структурата и функциите на природните местообитания
16	Ако при добивните дейности се разкрият находки с качества на археологически обекти, то работата да бъде незабавно спряна и да бъдат информирани компетентните органи	Експлоатация	Опазване на културно – историческото наследство
17	Поетапно извършване на предвидената по проект техническа рекултивация	Експлоатация	Създаване на условия за реинтеграция на терена и подобряване на ландшафта
18	Извършване на предвидената по проект биологична рекултивация, като се използват само местни растителни видове	След приключване на експлоатацията	Създаване на условия за реинтеграция на терена в защитената зона
19	При евентуално зарибяване на водното огледало след края на експлоатацията на кариерата, то да се извърши от специалист ихтиолог	След приключване на експлоатацията	Ограничаване възможността за навлизане на инвазивни чужди видове риби

9.ОПИСАНИЕ НА ОЧАКВАНИТЕ ЗНАЧИТЕЛНИ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ НА ИП ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ УЯЗВИМОСТТА НА ИП НА РИСК ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ И/ИЛИ БЕДСТВИЯ

Дейността на кариерата не предполага възникването на неблагоприятни въздействия върху околната среда и човешкото здраве.

Инвестиционното предложение не е уязвимо от големи аварии/ бедствия.

Въздействие върху почвата, подземните води, геоложката среда и биологичното разнообразие е възможно в резултат на:

- природни бедствия – земетресение, горски пожари, бури и силни ветрове, проливни дъждове, топлинни вълни и др.
- аварийни разливи на нефтопродукти.

Тези евентуални въздействия са отрицателни, преки, временни, краткотрайни и необратими с обхват около площадката на обекта и ползваните транспортни комуникации.

Въпреки това Възложителят на ИП е длъжен да предприеме някои превантивни действия за предотвратяване на рискове свързани с експлоатацията на обекта:

- Идентифициране и оценка на опасностите, оценка на риска от аварии и пожари, задълбочена оценка на последствията от тях върху хората, обекта и околната среда.
- Проучване и задълбочен анализ на предишни аварии и аварийни ситуации в подобни обекти.
- Внимателно подбиране, обучение и периодична оценка на компетентността на персонала работещ на обекта.
- Поддържане на техническите средства в такова състояние, че рискът от възникване на авария да бъде сведен до минимум.
- Разработване и актуализиране на аварийния план на фирмата с мерки, които да сведат последствията от аварията за хората, съоръженията и околната среда до възможно най-ниско ниво.
- Запознаване на персонала с потенциалната опасност от възникване на аварии в обекта.
- Редовно обучение на всички членове на персонала, за адекватни и ефективни действия в аварийна ситуация и при ликвидиране на последствията при авария.
- Бързо ликвидиране на последствията от аварии.

Може да заключим, че климатичните и други аварии не биха представлявали риск за реализация на инвестиционното предложение. Това ще се подпомогне и чрез изпълнение на заложените мерки и дейности.

10. СТАНОВИЩА И МНЕНИЯ НА ЗАСЕГНАТАТА ОБЩЕСТВЕННОСТ, НА КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ ЗА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЕ ПО ОВОС ИЛИ НА ОПРАВОВОМЩЕНИ ОТ ТЯХ ДЛЪЖНОСТНИ ЛИЦА И ДРУГИ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ВЕДОМСТВА, ПОЛУЧЕНИ В РЕЗУЛТАТ ОТ ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ

За инвестиционното предложение в РИОСВ Пазарджик е внесена документация и е извършена проверка относно допустимостта на ИП спрямо режимите, определени в ПУРБ и ПУРН на ИБР.

Съгласно изискванията на ЗООС, Възложителя е определил заинтересованите физически и юридически лица, с които е провел консултации за определяне обхвата и съдържанието на ДОВОС.

По предложеното Задание са получени становища от: РИОСВ-Пазарджик, БД ИБР – Пловдив, РЗИ-Пазарджик, ОД „Земеделие“ -Пазарджик, РИМ-Пазарджик, Кметство с.Огняново, „Напоителни системи“ ЕАД, клон Тополница и Община Стамболийски.

Копия на постъпилите становища от проведени консултации по Задание за обхвата и съдържанието на ДОВОС са приложени към **част 2 „Справка за извършените консултации и за мотивите за приетите и неприети бележки и препоръки при**

Нетехническо резюме на допълнен/ преработен Доклад за ОВОС на ИП „Добив и преработка на инертни материали от находище „Орешака“ в землището на с.Огняново, общ.Пазарджик, обл.Пазарджик

изготвянето на Доклада за ОВОС на ИП „Добив и преработка на инертни материали от находище „Орешака“.

В Доклада за ОВОС са включени и оценени направените целесъобразни бележки и предложения от постъпилите в законово установения срок становища.

При провеждането на консултациите е получено Становище-Възражение от Сдружение за аграрни и екологични проекти – ГЕО. В допълнения и преработен ДОВОС експертите са разгледали подробно изказаните мнения в него и са взели отношение по всяко от тях. Оказва се, че без задълбочено познаване на конкретните условия, предистория и нормативи се вменяват неистини, на които е отговорено.

Във връзка с отрицателната оценка на ДОВОС от ОД „Земеделие“ – Пазарджик в доработения ДОВОС е даден подробен отговор на засегнатите въпроси и е дадено предложение за мероприятия при рекултивацията за възстановяване на земи за земеделско ползване.

В настоящия допълнен/ преработен ДОВОС са взети предвид предписанията по т.1 от становището на РИОСВ-Пазарджик, както и тези посочени в отрицателното становище на ОД„Земеделие“ – Пазарджик, като са доуточнени някои факти и заключения и са направени необходимите пояснения.

11. ЗАКЛЮЧЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ЧЛ.83, АЛ.5 ОТ ЗООС

Настоящият *допълнен/преработен* Доклад за ОВОС на инвестиционното предложение на Възложителя „ЕКО-ХИДРО-90“ООД за **„Добив и преработка на инертни материали от находище „Орешака“ в землището на с.Огняново, общ.Пазарджик, обл.Пазарджик** е изготвен от колектив независими експерти към фирма СД “ХИДРОЕКОСТРОЙ – Грозев и сие” – гр.Пловдив.

С реализацията на ИП се постига значителен социален ефект за района. Осигуряват се постоянни работни места и качествен материал за нуждите на строителството за период от 35 години.

В анализите и оценките за очакваното въздействие на кариерата върху компонентите и факторите на околната среда, както и в направените предложения на мерки за свеждане до възможния минимум на отрицателните последици, са отразени всички изказани мнения и направени препоръки на компетентните органи, ведомства и институции при проведените консултации с тях.

Съгласно направените анализи и оценки за въздействие на ИП върху отделните компоненти на околната среда, може да се твърди, че при осъществяването на предлаганата **Алтернатива 2** не се очакват съществени въздействия върху околната среда и здравето на хората.

Нетехническо резюме на допълнен/ преработен Доклад за ОВОС на ИП „Добив и преработка на инертни материали от находище „Орешака“ в землището на с.Огняново, общ.Пазарджик, обл.Пазарджик

Съгласно изготвения Доклад за оценка на степента на въздействие (ДОСВ) е направено заключение, че: „...структурата, функциите, целите, местообитанията и видовете предмет на опазване на защитени зони BG0002057 „Бесапарски ридове“, BG0000578 „Река Марица“ и BG0000426 „Река Луда Яна“ **няма да бъдат значително увредени**, поради което цялостната оценка за степента на въздействие е определена, като **незначителна**“.

Въз основа на гореизложеното, колективът от независими експерти предлага на ЕЕС при РИОСВ – Пазарджик да вземе положително решение по представения допълнен / преработен Доклад за ОВОС и разреши реализацията на инвестиционното предложение, при изпълнение на мерките посочени в т.8 от Доклада.

12.ОПИСАНИЕ НА ТРУДНОСТИТЕ, СРЕЩАНИ ПРИ СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОВОС

При събирането на информация за изработване на настоящия допълнен/ преработен Доклад за ОВОС не бяха срещнати трудности. При изработване на доклада за ОВОС е съобразена степента на подробност на информацията към м. август 2024 г., предоставена от Възложителя, включително и консултирани от възложителя данни. *Към м.декември е получена информация от БДЗП, която е разгледана в допълнения и преработен ДОСВ.*

ПРИЛОЖЕНИЯ

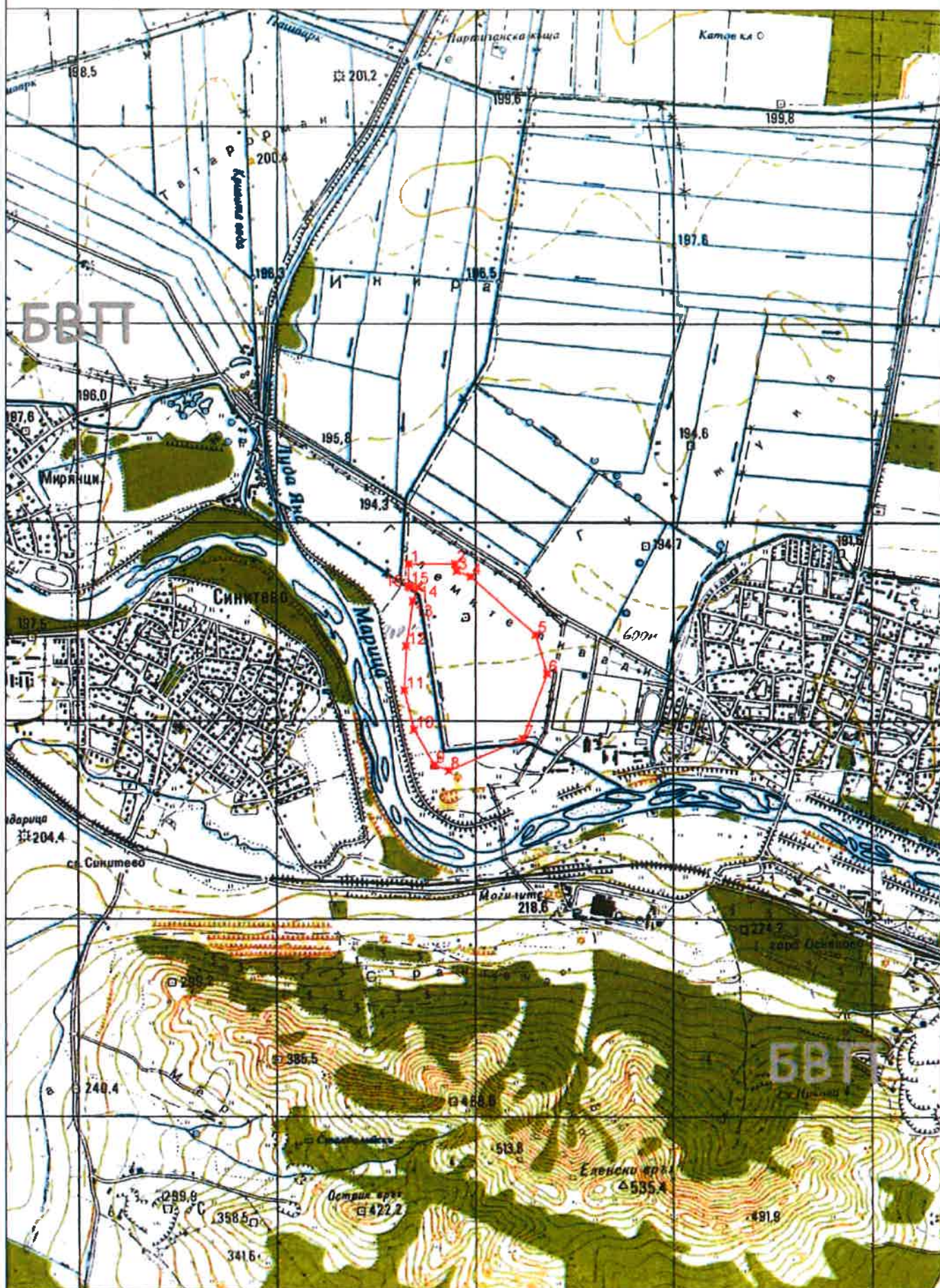
Приложение 1 – Извадка от топографска карта в М 1: 25000 с нанесена СОЗ, пояс III на ТК1 и ТК2 на ПС Огняново

Приложение 2 – Ситуационен план на съоръженията

Приложение 3– Извадка от КК с имотите за добив по Алтернатива 2 с точки по контура на площите за добив от находище „Орешака“

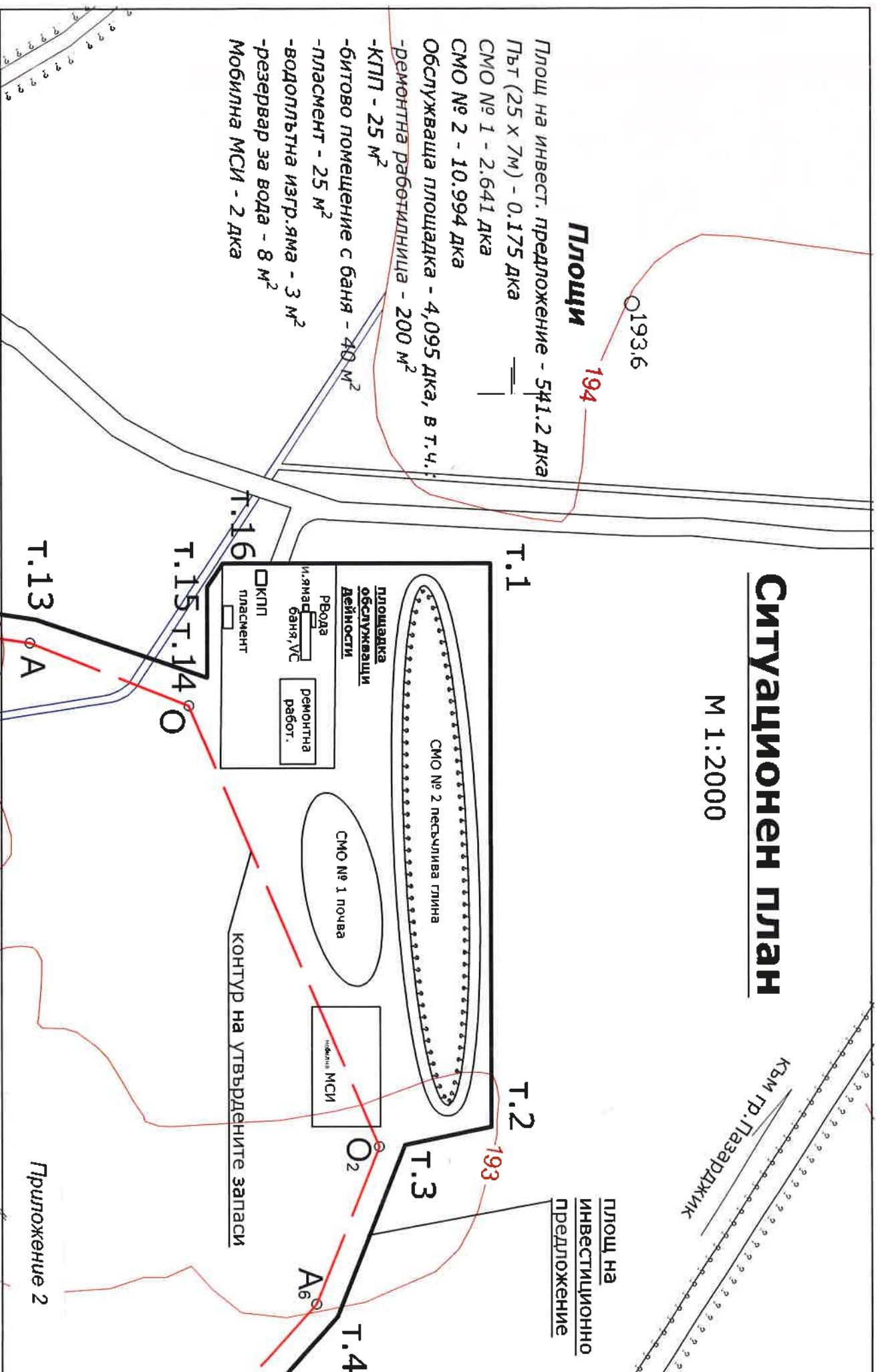
Приложение 4 – Теренно-ситуационен план

ИЗВАДКА ОТ ТОПОГРАФСКА КАРТА
М 1:25000

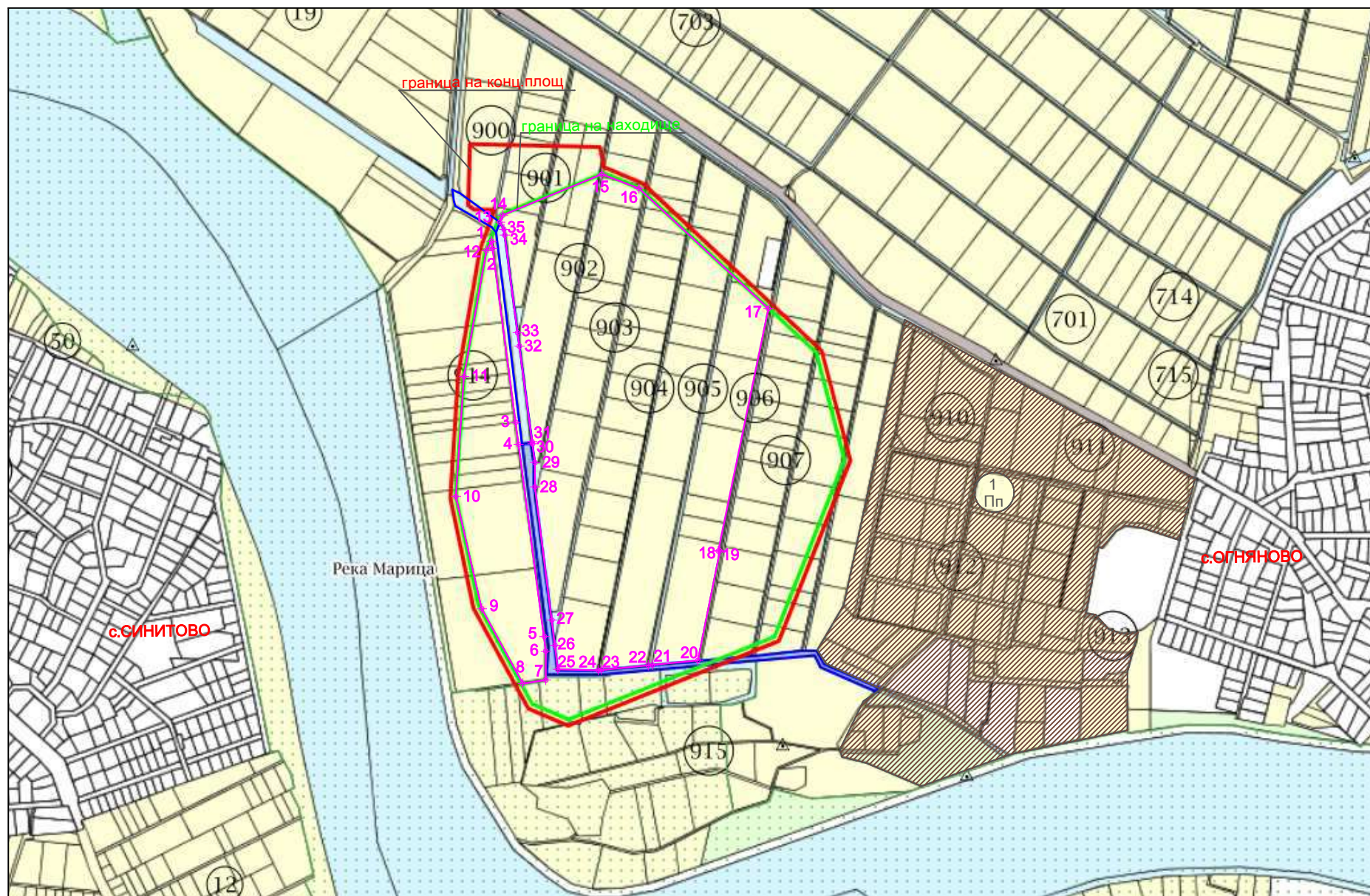

Ситуационен план

М 1:2000

Находище Орешака по Алтернатива 2 с точки по контура

— граница на концесионна
площ „Орешака“

— граница на находище
„Орешака“

— граница на площи за
добив по Алтернатива 2

+10 точка от контура по
Алтернатива 2

— отводнителен канал

